

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsimmut ilitersuut

Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 20. juni 2022-meersoq
kingusinnerusukkut allannguuteqartoq

V01-2024

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut

Naalakkersuisoqarfik

J.nr.: ISNNN: 2022 - 22828

Aallaqqaasiut.....	1
§ 1. Inatsisip siunertaa.....	1
§ 2. Inuit ataasiakkaat akisussaaffiat – Pilersuinissamik pisussaaffik	2
§ 3. Pisortanit ikiorsiissutit - nassuiaaneq	2
§ 4. Aapparisaq.....	3
§ 5. Sumi najugaqarnermut piumasaqaat	4
§ 6. Inuit pineqartut allat – naalagaaffimmi innuttaassuseqartut nunanit allaneersut	5
§ 7. Naalagaaffimmi innuttaassuseqartut nunanit allaneersut najugaqarnissamut akuersissuteqartut angerlamut angalanissaannut aningaasartuutit	5
§ 8. Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tunineqarnissamut piumasaqaatit	5
§ 9. Ikiorsiissutit annertussusileriikkat – pilersuinissamut allamik tunngaveqarneq angerlarsimaffiullu avataani najugaqarneq	6
§ 10. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit.....	7
§ 11. Piareersimaneq	8
§ 12. Inuusutissarsiutigalugu aalisartoq il.il.	9
§ 13. Isertitat allat.....	10
§ 14. Innersuussisarneq	10
§ 15. Suliassarfiit assigiinngitsut aqutigalugit suleqatigiinneq	10
§ 16. Sulilernissamut piareersimanissaq	11
§ 17. Iliuusissatut pilersaarut.....	12
§ 18. Sammisassanut peqataaneq	14
§ 19. Piumassutsimik siunnersorti.....	14
§ 20. Iliuusissatut pilersaarummik malitseqartitsineq.....	16
§ 21. Pilersuinissamut ikiorsiissutinut allanut ikaarsarneq pillugu naliliineq	17
§ 22. Tunngaviusumik akigititaq.....	17
§ 23. Tunngaviusumik akigititamik annikilliliineq	17
§ 24. Iliuusissatut pilersaarummut tapeq.....	18
§ 25. Allamik isertitaqarneq - tiguisartoq	18
§ 26. Allamik isertitaqarneq - tiguisartup aappaa.....	19
§ 27. Nammineq angerlarsimaffiup avataani sivisunerusumik najugaqartoqartillugu anigaasanut killigititaq	20
§ 28. Nammineq inigisamut tapeq.....	21
§ 29. Ikaarsarnermut tapeq	21
§ 30. Akigititanik anigaasanullu killigititanik iluarsissuteqartarneq.....	22
§ 31. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutit	22
§ 32. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Ataasiartumik aningaasartuutit.....	22
§ 33. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Nuunnermi ikiorsiissutit.....	23
§ 34. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Ilisinermi aningaasartuutit.....	23
§ 35. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Qanigisat perulunnerat – toqunerat ilisaanerallu	24
§ 36. Naalagaaffimmi innuttaassuseqartunut nunanit allaneersunut angerlamut	

angalatitsisarneq	24
§ 37. Napparsimaneq.....	25
§ 38. Ernineq	25
§ 39. Napparsimmavimmi uninnganermut ataillugu meeqqamut 15-init inorlugit ukiulimmut qanigisat	25
§ 40. Pigisat nalillit.....	26
§ 41. IT-qarnermut atortut ataatsimoorussat	26
§ 42. Qinnuteqaammik il.il. tunniussineq	26
§ 43. Paasissutissanik pissarsiniarneq nakkutilliinissamullu pisussaaffik	26
§ 44. Paasissutissiinissamut pisussaaffik	27
§ 45. Nakkutilliinissamut pisussaaffik – Nalunaarutiginninnissamut pisussaaffik.....	28
§ 46. Tunniussineq	28
§ 47. Tunniussinerup sunniuteqartumik atuutilerfia	29
§ 48. Tunniussisarnerup atorunnaarsinneqarnera	29
§ 50. Akiliutit	29
§ 51. Utertitsilluni akiliuteqarneq – paasissutissiinissamut pisussaaffik – isertitat allat	30
§ 52. Utertitsilluni akiliuteqarneq – illuutit aalaakkaasut	30
§ 53. Utertitsilluni akiliuteqarneq – illersorneqarsinnaanngitsumik iliuutsit.....	30
§ 54. Naammagittaalliuuteqarsinnaaneq	32
§ 55. Aningaasaliissutit	32
§ 56. Kisitsisitigut paasissutissanik Naalakkersuisunut nalunaaruteqarneq.....	32
§ 58. Ikaarsaarnermi malittarisassat	33

A. AALLAQQAASIUT

Pisortanut ikiorsiissutit¹ pillugit Inatsisartut inatsisaat kingusinnerusukkut allannguuteqartoq² pillugu ilitersuutaavoq. Inatsimmik annertunerusumik isumasiuisoqassappat oqaaseqaatit³, isumaliuutersuutit⁴ aamma ilanngussat innersuussutigineqarput; aamma ingerlatsinnermut inatsimmi tunngaviusut eqqumaffigalugit.

Tamatuma saniatigut kommunit allanik pisariaqartitsissappata, Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminerlut Naalakkersuisoqarfimmit siunnersorneqarsinnaapput ilitersorneqarlutillu.

Inatsit 1. januar 2024 aallarnerfigalugu atuutilersinneqarpoq⁵.

§ 1. Inatsisip siunertaa

Pisortanit ikiorsiissutit

Pisortanit ikiorsiissutini pineqarput ikiorsiissutit annertussusilerikkat aamma pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit.

Ikiorsiissutit annertussusilerikkani ilaatinneqarput tunngaviusumik akigititaq tapillu. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutini ilaatinneqarput tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit aamma immikkut ittumik ikiorsiissutit.

Ikiorsiissutit annertussusilerikkat piumasaqaatitaqarput pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq kommunimut piareersimasussaammat aamma suliffimmik innersuunneqartumik sulilernissamik kiisalu iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnermut naammassineranullu peqataasussaalluni.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit piumasaqaatitaqarput immikkut ittunut aamma siumut takorloorneqarsinnaanngitsunut pisunut ikiorsiissutaallutik, pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq aningaasartuutunik akiliinissamut nammineq aningaasaqarnikkut periarfissaqanngitsoq imaluunniit aningaasartuutunik akiliineq ima annertutigisinnaasoq allaat siunissami nammineq isumaginissamut periarfissat ajornarnerulersillugit.

Sunniuteqarnek akisussaaqataanerlu

Inatsimmi pingaarnertut tunngaviusumik peruserineqartut ilaat tassaavoq pisortanit ikiorsiissutinik pinngitsuuisinnaajunnaarnermik pisariaqartitsinnermiit ikiuinnermut atatillugu innuttaasut sapinngisamik annertunerpaamik akisussaafilelarnissaat namminerlu aalajangiisinaanissaat. Taamaattumik ikiorsiissutinik tunniunneqalartunik pilersaarusionermut atatillugu akisussaaqataatitsisoqarpoq, iliuusissatut pilersaarummik malitseqartitsiffiusumik kinguneqartumik.

¹ Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 20. juni 2022-meersaq

² Pisortanit ikiorsiissutit il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaannik allanngiueq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 25. november 2022-meersaq

³ Siunnersuummut oqaaseqaatit 31. januar 2022-meersut, ISNIN – Suliffimmi no. 2020 – 6652

⁴ Ilaqutariinnut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap isumaliuutersuutaa 12. maj 2022-meersaq. J.nr.: 01.38.01.03-00148 kiisalu 01.25.01/22 FM-LABU-0023+24

⁵ Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 25. november 2022-meersumi § 1, nr. 1

§ 2. Inuit ataasiakkaat akisussaaffiat – Pilersuinissamik pisussaaffik

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq aappariit imminnut pilersuisussaaqatigiinnerat kiisalu meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut pilersuinissamik pisussaaffeqarnej. Tamanna assinganik inunnt nalunaarsukkamik inooqatigiinnut kiisalu meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut pilersuinissamik pisussaaffeqarnej atuuppoq.

Aapparisaamut pilersuinissamik pisussaaffik avinnerup akuersissutiginerani imaluunniit eqqartuussivikkut averusernermi siusinnerpaamik unitsinneqarsinnaavoq. Avinnerup akuersissutigineratigut imaluunniit eqqartuussivikkut averusertoqarneratigut illuatungiliuttumup aapparmut akilersuutitik peqqussuteqaraluartoq, avinnerup akuersissutigineqarfia imaluunniit eqqartuussivikkut averusernermi piffissaq atuutilerfigalugu pilersuisussaaqatigiinneq atorunnaassaaq.

Piunasaqaatit assingi nalunaarsukkamik inooqatigiinnut atuupput. Inooqatigiinnermi inooqataanerup unitsinnerani pisussaaffik atorunnaassaaq.

Aapparmut akilersuutit isertitaapput akileraarusigassat, aamma tiguisup isertitai maanna atuuttut nalunaarsorneqarneranni ilanngunneqassallutik aamma ikiorsiissuteqarnermut inatsit malillugu annikillisaavigineqarsinnaanermut tunngaviussallutik.

Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq, soorlu inummik utoqqalinersiaqartumik katissimappat, aappaasoq isumaginninnikkut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmu ataavartumik nuussimappat, inooqatigiinneq atorunnaartutut isigineqarsinnaavoq. Taamatut pisoqartillugu pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq kisermaatut isigineqassaaq.

Inatsimmut matumunnga atatillugu meeqqamut pilersuinissamik pisussaaffik atorunnaarpat, taamaallaat isumaqarpoq, meeqqamut ikiorsiissutinik tunniussinermut naatsorsuinernullu atatillugu angajoqqaat aningaasaqarnerannut tunngasut kommunip eqqarsaatigissanngikkai. Angajoqqaat meeqqamut pilersuinissamik pisussaaffeqarnerat atuutileqqissaaq, meeqqap aapparisaq imaluunniit meeraq pilersussallugu akisussaaffigiunnaarpagu.

Angajoqqaat aningaasaqarnerannut tunngasut eqqarsaatiginagit arnamut inuusuttumut naartunerata kingunerisaanik pisariaqartitai malillugit kommuni ikiorsiissutinik tunniussissaaq. Naartuneq naartuersinnikkut kipitinneqarpat, arnaq inuusuttoq 18-it inorlugit ukioqartoq pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaanngilaq.

Naartusoq inooqatigiinni aappaqarnani najugaqarpat, soorlu angajoqqaaminiilluni, pineqartoq kisermaatut ikiorsiissutinik pisinnaatitaavoq.

§ 3. Pisortanit ikiorsiissutit - nassuiaaneq

Ikiorsiissutit annertussusileriikkat nassuiarneqarput qaammammut aalajangersimasumik akigititatut, ineqarnermut aningaasartuutitut, aalajangersimasumik nikerartumillu aningaasartuutitut kiisalu nerisanut atisanullu aningaasartuutitut matussusiinermut ilaatinneqartut.

Ikiorsiissutit annertussusileriikkanut ilaapput tunngaviusumik akigititaq (aningaasat

annertussusaat inatsisitigut aalajangerneqartoq) aamma tapeqartitsisoqarsinnaalluni.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit nassuiarneqarput tassanngaannaq pisunut pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissuteqarneq, pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartoq imaluunniit taassuma aappaa, aningaasartuutit nammineq akilernissaanut periarfissaqanngitsoq. Tassa imaappoq, naatsorsuutiginnngisamik pisut pineqarput, qinnuteqartup siumut takorloorsinnaanngisai.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinut ilaatinneqarput, tassanngaannartumik ataasiaannartumik ikiorsiissutit, ataasiartumik aningaasartuutit, nuunnermi ikiorsiissutit, ilisinermi aningaasartuutit, qanigisat perulunnerat aamma/imaluunniit toqunerat ilisaanerallu, naalagaaffimmi innuttaassuseqartunut nunanit allaneersunut angerlamut angalatitsisarneq, angerlamut angalanermik aamma nuna qimallugu angalaniarneq ajornarpat Kalaallit Nunaanni najugaqarallarnermik ikiorsiissutit.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit tamatigut ikiorsiissutit annertussusaannut sivilissusaannullu atatillugu nalilersueqqissaarnikkut tunniunneqartarput.

§ 4. Aapparisaq

Aalajangersakkap inuit inooqateqartut, inuit aappaqartutut imaluunniit nalunaarsukkamik aappaqartutut naligiissippai.

Aappaasutut inuk katissimasaq isigineqarpoq.

Nalunaarsukkamik aappaasoq tassaavoq inuk suaiaqatigisaq nalunaarsukkamik aappariligaq.

Inuk allamik najugaqateqarpat, assersuutigalugu ilaquataasumik, katissimasutut assingusumik inooqataanngitsumik, inuk pisortanit ikiorsiissutinik kisermaatut pisinnaatitaavoq.

Tassa imaappoq, inoqatigiinni ilaasortat aappatut isigineqanngillat.

Inuk katissimanngitsoq inummik allamik inersimasumik, inooqatigalugu najugaqateqarpat, inuit allattorsimaffiat aqutigalugu paasineqarsinnaavoq.

Taamaattoq pisortanit ikiorsiissutinik qinnuteqartup najugaqarfiata assinganik aappaasup inuit allattorsimaffiannut nalunaarsimanersoq aalajangiisuunngilaq.

Tamatumani aalajangiisuvoq, inuit katissimasutut assingusumik inooqatigiinnerat.

Inatsimmi inooqatigiinnerup sivilissusaa pillugu piumasaqaateqanngilaq, pisortanit ikiorsiissutinik qinnuteqarnermi inooqatigiittoqarnera taamaallaat piumasaqaataalluni.

Illuatungeriit aningaasanik akiliinerit, angerlarsimaffimmi sulinerit imaluunniit inoqatigiinni ataatsimut allatigut tapersiineq aqutigalugit inooqatigiittoqarpat, katissimasutut assingusumik inooqatigiinnertut isigineqassaaq, aamma inooqatigiinneq, inatsisit atuuttut malillugit katinnermik imaluunniit nalunaarsukkamik aappariinnermik kinguneqarpat.

Inoqatigiinni ataatsimut ingerlatsisoqartarpoq, ataatsimut isigalugit aningaasaqarnikkut allatigullu iluaqutissat kattunneqarpata, iluaqutissallu taakku katissimasut inooqatigiillu atugaat

assinganik atugaqartoqarluni, soorlu ulluinnarni atuinnermut ingerlaavartumillu aalajangersimasunut aningaasartuutit marluulluni akilertarlugit aamma/imaluunniit angerlarsimaffimmi suliassat marluuttaraanni, soorlu pisiniarneq, nerisassiorneq, naatsiivilerineq eqqiaanerlu.

Inuit marluk inoqutigiinni ataatsimut ingerlatsippata, ulluinnarni aningaasaqarnikkut allatigullu iluaqutissat angusarpaat, naak najugaqatigiinngikkaluarlutik. Iluaqutissat ima annertussuseqassapput, ataatsimut isigalugu katissimasut inooqatigiittullu nalinginnaasumik iluaqutigisartagaattut naleqqersuunneqarsinnaallutik.

Ataatsimoortumik illusineq aamma katissimasutut aappariittut naliliiffiqineqassaaq. Assersuutigalugu akiliisartussaq aamma inuup aappaa marluullutik illumik taarsersugassarsippata marluullutillu taarsersuinnermut akiliisarlutik.

Taamaattoq illumik piginneqataaneq imminermini inoqutigiinni ataatsimut ingerlatsineq pillugu aalajangiinissamat naammanngilaq. Inummut allamut attuumassuteqarnermi iluaqutissat *ataatsimut isigalugu* ima annertutigissapput, nalinginnaasumik katissimasutut aappariittutullu inuusut iluaqutissaannut naleqqersuunneqarsinnaallutik. Matumuuna *nalilersueqqissaarnermi* ilanngunneqarsinnaavoq, illuatungeriit aaqqissuussinermik taamatut ittumik toqqaasimanersut.

Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartuq katissimasut assingusumik inooqateqarnerseq pillugu naliliisoqassatillugu, tamanna kinguneqarluni pineqartoq kisermaatut isigineqassanngitsaq, *suliami aningaasaqarnermut tunngasunik aamma aningaasaqarnermut tunnganngitsunik*, tassunga ilanngullugit inuttut atugai, tigussaasumik *ataatsimut isiginnittumik naliliisoqassaaq*. Iluaqutissat inuttut atugaanut tunngasut *ataatsimut isigalugit* ima annertutigissapput, nalinginnaasumik katissimasut aamma inooqateqartut iluaqutissaat assingalugit naleqqersuunneqarsinnaassallutik.

§ 5. Sumi najugaqarnermut piunasaqaat

Najugaqarfik tassaavoq sumiiffik, sulinnigiffeqarneq, sulinnermi angalaneq, napparsimaneq assigisaaluunniit pissutigalugu utaqqiisaasumik peqannginneq eqqarsaatiginnikkaanni, aalajangersimasumik siniffiusartuq aamma pequteqarfiusaq.

Inatsimmi ilaatinneqarsinnaaniaraanni matumani pisut ilaat ataaseq – sumi najugaqarnermut piunasaqaat - naammassisariaqarpoq.

Inatsimmi, § 5, imm. 2-mut ilaatinneqarput inuit angerlarsimaffeqanngitsutut taaneqartartut.

Tamatuma saniatigut aalajangersakkami ilaatinneqarput inuit soorlu piffissami Danmarkimi najugaqareerlutik nunamut utertut angerlarsimaffissaqarnatik aamma ikinngutini nalunngisanilu unnuigallartartut.

Inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartutut inuit isigineqartut tassaapput inuiaqatigiinnut kalaallinut inuttut sakkortuumik attuumassuteqartut. Imaassinnaavoq inuk nunatsinni inunngortoq alliarlorlunilu, inuk nunatsinni angajoqqaqartoq

imaluunniit allanik qanigisaqartoq imaluunniit Kalaallit Nunaanni piffissami sivisunerusuni inuit allattorsimaffianni nalunaarsoqqasarsimasoq.

§ 6. Inuit pineqartut allat – naalagaaffimmi innuttaassuseqartut nunanit allaneersut

Inuit, innunnt pineqartunut allanut ilaatinneqanngitsut, matumani innunnt pineqartunut ilaapput.

Oqaatigineqassaaq, matumani inuit pineqartut *taamaallaat* § 31 aamma *nalilersueqqissaarneq* malillugit tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutinik qinnuteqarnissamut pisinnaatitaasut.

Tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutit taamaallaat qaammammut ataatsimut tunniunneqarsinnaapput, Kalaallit Nunaanniit imaluunniit nunani allani angalanissamut killilersuinerit malitsigisaanik nuna qimallugu aallarnissamut inatsisitigut ajornartitaappat. Taamatut pisoqartillugu angalanissamut killilersuutit atorunnaarnissaata tungaannut tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutinik tunniussisoqassaaq.

§ 7. Naalagaaffimmi innuttaassuseqartut nunanit allaneersut najugaqarnissamut akuersissuteqartut angerlamut angalanissaannut aningaasartuutit

Inuit § 5-imi piomasagaatinik naammassinninngitsut pisortanit annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik imaluunniit pisortanit pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik nalinginnaasumik pisinnaatitaanngillat. Kisianni tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik, inuunermi pisariaqartitanut, tassunga ilanngullugit ineqarallartitsineq, nerisassat, kiassarneq atisallu, pisinnaatitaapput.

Aalajangersagaq angerlamut angalanissamut ikiorsiissuteqartoqarnissaanut periarfissaqartitsivoq.

Assersuutigalugu pisut ilaatinneqarput, naalagaaffimmi innuttaassuseqartut nunanit allaneersut nunamut naalagaaffimmi innuttaassuseqarfimminnut angerlarnissamut pinngitsaalillugit aallaqqusaasut. § 36-mi piomasagaataavoq qinnuteqartoq Kalaallit Nunaanni inatsisit malillugit najugaqassasoq. Inuup nunamut angerlarsimaffianut angerlamut angalanissaanut pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik kommuni tunniussisinnaavoq. Pisortanit ikiorsiissutit angerlamut angalanermut akikinnerpaamat tunniunneqassapput.

Qinnuteqartup imaluunniit aappaasup nammineq aningaasartuutit akilersinnaappagit, aningaasartuutit akilernissaannut kommuni ikiorsiissuteqarsinnaanngilaq.

§ 8. Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tigusinissamut piomasagaatit

Ikiorsissutinik annertussusileriikkanik tigusinissamut piomasagaatit tassaapput qinnuteqartoq suliffeqassanngitsoq **aamma** sapaatip akunneranut minnerpaamik nalunaaquttap akunneri 20-ni sulinermik isumaginnissinnaassanngitsoq (nalinginnaasumik atugassaqartitaalluni nalinginnaasumik atorfeqarneq).

Nalinginnaasumik atugassaqartitaalluni nalinginnaasumik atorfeqarneq isigineqarpoq inuup qinnuteqartup ukioqataatut aamma ilinniartitaanikkut tunuliaquteqataatut nalinginnaasumik isumaginnissinnaasutut ilimagisariaqartoq.

Qinnuteqartoq suliffeqanngitsoq nalunaaquttap akunnerini 20-ni sulisinnaassuseqarpat,

pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqarsinnaanngillat. Akerlianik pineqarteq pingaarnertut suliffissarsiortunut ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqassaaq.

Sulisinnaassuseq pillugu naliliineq suliffissarsiortunut ikiorsiissutitut, piginnaanngorsaqqinnermut imaluunniit pisortanit ikiorsiissutitut nalinginnaasumik innersuussinnermut atasumik kommunimit ingerlanneqassaaq.

Naliliineq inuup tamakkiisumik inissisimanagera tunngavigalugu ingerlanneqassaaq, tassunga ilanngullugit inuup maannamut suliffeqarnermut attuumassuteqarnera, ilinniartitaanikkut tunuliaqutaa, ilaqutariinnermi pissutsit, ineqarnermi pissutsit, napparsimaneq, atornerluineq, inuttut piginnaasat il.il.

Sulisinnaassutsimik naliliinnermi aamma iliuusissatut pilersaarummik suliaqarneq ilaatinneqarpoq.

Inuusuttoq 18-it inorlugit ukioqarteq, naartusoq imaluunniit pilersuinissamik pisussaaffeqarteq, pineqarteq suliffeqanngippat, ikiorsiissutitut annertussusileriiikkanik pisinnaatitaavoq. Sulisinnaassutsip annikillisisimanissaa pillugu piumasaqaatitaqanngilaq.

Pisortanit ikiorsiissutitut tiguisarnissamut piumasaqaatit allat suli naammassineqassapput. Aalajangersagaq ikkunneqarpoq, inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit suliffissarsiortunut ikiorsiissutitut tunineqarsinnaanngimmata.

§ 9. Ikiorsiissutit annertussusileriikkat – pilersuinissamut allamik tunngaveqarneq angerlarsimaffiullu avataani najugaqarneq

Inatsit malillugu ikiorsiissutit annertussusileriikkat inatsisinut allanut atatillugu tapiissutitut isigineqassapput.

Tamanna isumaqarpoq, inatsisit allat malillugit ikiorserneqarnissamut taamaallaat periarfissaqanngippat, qinnuteqarteq eqqarsaatigineqarsinnaasoq. Taamaattumik ikiorsiissutit allat imaluunniit pisortanit inatsisit allat tapersorsorneqarnermut ikiorserneqarnermullu tunngasut aqutigalugit pineqartumik pilersuineq matussuserneqarpat, ikiorsiissutitut annertussusileriiikkanik tunniussisoqarsinnaanngilaq.

Nammineq pisortaniillu isertitat tassaasinnaapput, kingornussat, tunnissut, akissarsiat, pisortanit namminersortuniilluunniit pensionit, piginnaanngorsaqqinnermut ikiorsiissutit, ilinniagaqarnersiutit, suliffissarsiortunut ikiorsiissutit assigisaaluunniit.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat aamma utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugit pensionisiermik inuit pisinnaatitaasut, pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu peqatigalugu ikiorsiissutitut annertussusileriiikkanik tiguisinnaanngillat.

Sivisunerusumik najugaqarneq aallaaviatigut tassaavoq qaammatit pingasunik sivisunerusoq, kisianni tamatumunnga tigussaasumik missiliuussineq tunngavigineqassaaq.

Najugaqarneq ataavartut aaqquissuussatut isikkoqartillugu, malittarisassaq atornerqarsinnaavoq, aamma qaammatit pingasut qaangiutinngikkaluarpataluunniit. Assersuutigalugu najugaqarnerup aallartinnerani aalajangiiffigineqarpat, najugaqarneq ataavartut isikkoqartussaasoq.

Inuit nammineq angerlarsimaffiup avataani sivilunerusumik najugaqartut, soorlu ulloq unnuarlu neqeroorummi imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi, Inatsisartut inatsisaat manna malillugu ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tigusinissamut pisinnaatitaapput.

Pisuni tamakkunani pisortat aningaasartuutunik, ineqarnermut nerisassanullu, pilersuinissamut akiliisarmata, akigititaq annikillisinneqartoq tunniunneqartarpoq, tak. § 27.

Inuit isertitsivimmut, napparsimmavimmut imaluunniit paaqqinnittarfimmut allamut imaluunniit tigummineqarallartussanngorlugit inissinneqartussanngorlugit eqqartuunneqartut ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tigusinissamut pisinnaatitaanngillat. Inuit pisortat oqartussaasuiniit aalajangiineq tunngavigalugu paaqqinnittarfimmut inissinneqartut, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik pisinnaatitaanngillat. Inuit pineqartut isertitsivimmi paaqqinnittarfimmiluunniit najugaqarnermini inatsisinut allanut tunngaveqarluni pilersuinissamik qulakkiigaanerit pissutaavoq.

Taamaattoq iperagaanissaq assigisaaluunniit qanillineranut atatillugu ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik qinnuteqarnissaq periarfissaavoq, iperagaanerlu naammassineqarnera peqatigalugu tunniunneqarsinnaassallutik.

Taamaattumik inassutigineqarpoq, iperagaanissaq qaammammik ataatsimik sioqqullugu qinnuteqaammik suliaqarnissaq, tamatumunnga atatillugu iliussissatut pilersaarummik suliaqartoqarnissaa aallartissinnaaniassammat.

Pinerluttunik isumaginniffiup ataani najugaqarneq imaluunniit pinerluttulerinermik inatsit malillugu pineqaatissiisuteqarnerit naapertorlugit qinnuteqartoq inissisimappat, pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik qinnuteqarnissaq suli periarfissaavoq.

§ 10. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit nassuiarneqarput tassanngaannartumik pisunut ikiorsiissutitut, pisariaqartitsineq malillugu tigusisartoq imaluunniit aapparisa, aningaasartuutit akilerniarnissaannut nammineerlutik periarfissaqartinnagit.

Tassa imaappoq, tassanngaannartumik pisoqarnera pineqarpoq, qinnuteqartup siumut takorloorsinnaanngisaanik. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinut ilaatinneqarput tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutinik, ataasiartumik aningaasartuutunik, nuunnermi ikiorsiissutinik, ilisinermi aningaasartuunik, qanigisat perulunnerat aamma/imaluunniit toqunerat ilisaanerallu aamma nunani allani inuiattut innuttaassuseqartunut tassanngaannartumik ikiorsiissutinik, angerlamut angalanermut aamma nuna qimallugu angalanissaq ajornartillugu Kalaallit Nunaanni najugaqarnermi tapersersuineq.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit ikiorsiissuteqarnerup annertussusaanut sivilussusaanullu atatillugu tamatigut nalilersueqqissaartoqartarpoq.

Aalajangersagaq manna malillugu ikiorsiissuteqarneq tassaavoq inatsisinut allanut naleqqiullugu tapiissuteqarneq.

Tamanna isumaqarpoq, pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tunniussisoqartinnagu piumasaqaataasoq, inatsisit allat naapertorlugit ikiorsiinissamut periarfissaqanngitsoq.

Inuit, assersuutigalugu inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat imaluunniit meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugit tapersorsorneqarnissamut pisinnaatitaasut, pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu pisariaqartitanut assinganut matussusiinissamut ikiorserneqarsinnaanngillat.

Taamaalilluni periarfissaavoq, pisariaqartitsinermit tigussaasumut inatsisit allat aqutigalugit matussuserneqarsinnaanngippat, soorlu utoqqalinersianik tigusinissaq aamma inatsit manna malillugu ikiorsiissutinik aalajangersimasunik tunineqarnissamut suli pisinnaatitaasoqarsinnaasoq.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinut pisinnaatitaanermut piumasaqaat alla tassaavoq, siumut takorloorneqarsinnaanngitsumik tassanngaannartumillu pisoqarnera tunngavigalugu pisariaqartitsinerup pilersimanissaa. Tamanna imaappoq, pisoq siumut takorloorneqarsinnaanngitsuussasoq.

Taamaattoq pisariaqartitsineq malillugu taamaallaat nalinginnaasumik ikiorsiisoqarsinnaavoq, pineqartup ingerlaavartumik atorsinnaasamini taamaalillunilu nammineq sipaagaqarluni aningaasartuutit pilersut eqqarsaatigisimanngippagit.

Taamaattoq immikkut ittumik taamaallaat pisoqartillugu, pineqartumut imaluunniit ilaqutaanut inuunermik ingerlatsinissamut aningaasartuutit akilernissaat aalajangiisuulluinnarpata, piffissamilu qinnuteqarfiusumi siumut takorloorneqarsinnaappat, aningaasartuutit akilernissaannut ikiorsiisoqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut qaqutiguinnarlu pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinut naleqquttumik tunngavilersukkanut, siumut takorloorneqarsinnaasunut, ikiorsiinissamik periarfissaqarpoq, kisianni pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartup aningaasartuutit akilernissaanut aningaasaqarnikkut sipaagaqarnissamut periarfissaqartinnagu.

§ 11. Piareersimaneq

Taaguut piareersimaneq paasineqassaaq, pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartuq iliuusissatut pilersaarutip naammassinissaa siunertaralugu kommunimut qaqugukkulluunniit piareersimassasoq.

Tamanna isumaqarpoq, pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartuq kommunip suleqatiginerani eqeersimaartumik peqataassasoq aamma sulisinnaassutsini eqeersimaartumik atorluassagaa imaluunniit sulisinnaassutsini ineriartortinnissaanut pitsanngorsarnissaanullu eqeersimaartumik peqataassalluni.

Qaqugukkulluunniit piareersimaneq isumaqarpoq, pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartuq sammisassamut piffissani nalinginnaasuni peqataanissaa naatsorsuutigineqarsinnaasoq. Tamanna ilanngullugu isumaqarpoq, pikkorissartitsinerit ataatsimiinnerillu nalinginnaasumik piffissap suliffiusup iluani naatsorsuutigisariaqartut, taamaattoq sammisassat ataasiakkaat, sammisassap nalinginnaasup ingerlanneqarneranut tulluartuuppat, unnukkut pikkorissartitsinertut pilersaaruserneqarsinnaasut. Suliffissaqartitsinermit ilanngullugu neqeroortigineqarsinnaavoq, suliffissaqartitsinermit neqeroortigineqartumut tamanna nalinginnaasuuppat, unnukkut unnuakkullu pigaartuusarneq ilanngullugu.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartooq suliffissaqartitsinermik annikinnerusumik isumagisaqarpat, piareersimasussaataaernermit atortussanngortitsinermi eqqarsaatigisariaqarpoq.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartooq, assersuutigalugu pineqartup ilaqutai eqqarsaatigalugit *nammineq sulisinnaassutsimi iluani* suliffissaqartitsinermi neqeroorummik isumaginninnissinnaanersoq pillugu kommuni *naliliisussaavoq*. Naliliineq tamanna pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik tiguisartup pisinnaasaanik missiliuussineq aallaavigalugu pissaaq.

Piareersimasussaataaernermit ilaavoq, ullormik ataatsimik sioqutsilluni nalunaarfigineqarneq aallaavigalugu ataatsimiinnerni imaluunniit sammisassani kommunimit aallarnisarneqartuni ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq peqataassasoq imaluunniit suliffissaqartitsineq pillugu neqeroorut imaluunniit suliffissamik inuttaqanngitsumik innersuussut, inuup sulisinnaassusaa malillugu isumagineqarsinnaasut, pillugit akuersissasoq.

Inuk ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq taamaalilluni suliffissaqartitsineq pillugu neqeroorummik ikiorsiissutinut kinguneqanngitsumik tunngavissaqanngitsumik itigartitsisinnaanngilaq.

Tunngavissaqanngitsumik itigartitsinertut taaneqarsinnaapput, soorlu siornatigut sulinermit naleqqiullugu akissarsiakippallaarpoq, sulisitsisoq isumaqatigiissusiorsimannngilaq, siornatigut atorfigisartakkanut neqeroorut assingunngilaq il.il.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup atorfik isumagisinnaappagu, pineqartup neqeroorut akuerisariaqarjaa. Akerlianik pisoqarpat ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq piareersimannngilaq aamma ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik pisinnaatitaaffini annaassavaa.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq illoqarfimmi nunaqarfimmiluunniit angerlarsimaffigisamini najuutinngippat, najuutinnginnerup nalaani inuk piareersimannngilaq, taamaattoq napparsimanerup malitsigisaanik najuutinnginneq ilanngunngu.

Najuutinnginneq tassaasinnaavoq sunngiffimmi aallaaniarneq piniarnerlu imaluunniit illoqarfiup nunaqarfiulluunniit angerlarsimaffigisap avataani tikeraarneq.

Oqaatigisariaqarpoq, illoqarfimmi imaluunniit nunaqarfimmi qanigisap ilisaaneranut atatillugu tikeraarneq inatsisit malillugit najuutinnginnertut isigineqarmat.

Inuk, namminersorluni suliffeqarfiuteqartoq, suliffeqarfiutini unitsikkallarnissaanut pisariaqartitsisinnaavoq ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik pisinnaatitaassaguni.

Namminersorluni suliffeqarfiuteqartoq suli ingerlatsiguni, inuk piareersimasutut isigineqarsinnaanngilaq.

§ 12. Inuussutissarsiutigalugu aalisartooq il.il.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarlutik namminersortut, tassunnga ilanngullugit inuit inuussutissarsiutigalugu aalisarnermik piniarnermillu ingerlataqartut, inatsimmi

piumasaqaatinik, tassanilu malittarisassanik aalajangersarneqartunik, naammassinnissimappata ikiorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput. Tamanna isumaqarpoq, piunasaqaatit ilaattut, namminersorluni inuussutissarsiortoq sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 20-it qaangernagit sulisinnaassuseqassasoq, ilanngullugu piunasaqaataalluni namminersortoq piareersimasussaasoq.

Piunasaqaatit ilagimassuk, namminersorluni inuussutissarsiortoq, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartoq, kommunimut piareersimasussaasoq, tamatuma kingunerissavaa, piffissami ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tunniussinerup nalaani namminersorluni suliffeqarfik unitsinneqartariaqartoq.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik piffissami ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik qinnuteqarfiusumi inuussutissarsiummik ingerlataqartup aappaasullu isertitaasa annertoqataanik annikillineqassapput.

§ 13. Isertitat allat

Annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tiguisartoq qaammammut 1.000 kr-inik, SIK-p minnerpaamik akissarsiarititaanik akigititaq atorlugu nalunaaquttap akunneri qulit missaanik sulinerup annertoqataa, isertitaqarluni sulinermik isumaginnissinnaavoq, suliffissarsiortutut suli naatsorsuunneqarluni kommunalbestyrelsimullu piareersimalluni.

Annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tiguisartoq saniatigut suliffissaqartitsinermut periarfissaqarpat, iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnermi tamanna pillugu kommunip eqqumaffigisariaqarpaa. Annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tiguisartup suliffeqarnermut attaveqarnerata attassinnaaneranut periarfissaqarnera pingaaruteqartutut naliliiffigineqartariaqarpoq.

§ 14. Innersuussisarneq

Ilitsersuineq

Suliassanik sularinnittarneq pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu pisortani oqartussaasut nalinginnaasumik ilitsersuinissamut pisussaaffeqarput. Tamanna isumaqarpoq, oqartussaasut innuttaasunut, oqartussanut apeqquteqarlutik saaffiginnittunut, ilitsersuineramik ikiuunnermillu pisussaaffeqartut.

Ilitsersuineq assigiinngitsutigut ingerlanneqarsinnaavoq, oqaatsit, allakkat imaluunniit nittartakkamut quppersakkamulluunniit tamanut tunngasunut innersuussineq atorlugu.

Aalajangersakkami ersarissarneqarpoq, *ingerlaannaq* ilitsersuiqassasoq, t.i. saaffiginninnermi siullermi.

Innersuussinermut ilitsersuinernullu atatillugu kommunip innersuussinerup kinguneranik innuttaasumut ingerlatinneqartussat, taamaalilluni ikiorneqarnissamut pisariaqartitsineq pillugu kommunip naliliiffigalugu allatut iliornikkut aqqiivigineqarsinnaanersoq imaluunniit ajornartorsiutinut atatillugu ilitsersuinermut attuumassuteqartumut allaanerusumut innersuussisoqassanersoq.

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq, ilitsersuineq tassaasinnaasoq sulinermi imaluunniit ilinniartitaanermi periarfissanik pitsanngorsaaneq pillugu paasisutissiineramik imaqarsinnaasoq.

§ 15. Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiinneq

Pisortanut ikiorsiissutit pillugit inatsit naapertorlugu ikiorsiissutit pillugit qinnuteqartut innersuuttarnissaannut suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiinnik pilersitsinissaq kommunit ataasiakkaat inatsisitigut *pisussaaffeqarput*.

Suleqatigiit suliamik paasisimasalinnik katiterneqassapput, peqqinnissamut immikkoortoqarfimmiit, isumaginninnermut suliassaqarfimmiit aamma suliffeqarnermut suliassaqarfimmiit. Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiinni kommunimi sullissisoq ataqatigiissaarisuussaaq.

Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiit oqaloqatiginninnermut ataqatigiissaarinermullu oqaloqatigiiffittut atuutissapput. Suleqatigiit pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartup unammillernartitai naliliiffigissavaat. Tamanna tunngavigalugu suleqatigiit oqallissapput pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartuq qanoq suliniuteqarfigineqassanersoq pillugu *inassuteqaateqarluni*. Inassuteqaat sullissisup iliuusissatut pilersaarummik suliagarnermi atorsinnaavaa.

Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiit suleqatigiinnermut aqqissuussinermi imaluunniit isumaginninnermi suliani suleqatigiinnermut ataatsimiititaliami sulineq aallaavigissavaat.

Taamaattumik suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiinnut siunertaavoq, inunnut pisortanit ikiorsiissutinik pisariaqartitsisunut *ataatsimut isiginnittumik ikiorsiissuteqarnissaq* qulakkeerneqassasoq. Ataatsimut isiginnittumik suliniuteqarneq iliuusissatut pilersaarummik ilusileeqataassaaq aamma inuup sulisinnaassusia atorluarnissaanut ineriartortinnissaanullu ikorfartuilluni.

Aalajangersakkap aalajangersarpaa kommunimi suliassaqarfiit assigiinngitsut aqputigalugit suleqatigiit minnerpaamik ataatsit aalajangersimasumik inuusuttut ukkatarissagai, piffissallu ingerlanerani inuit inuusuttut ikiorneqarneranni misilittakkanik angusaqarluni, aamma suliniutit sammisassallu sorliit sulianut ataasiakkaanut attuumassuteqarnermut. Suleqatigiinni ilaasortat inuusuttut atugaannut immikkut ilisimasaqarpata aamma/imaluunniit inuusuttut atugaat sulinerminni ukkatarineqarpata, angusassat kiassaaticqartut sunniuteqarnerpaamik anguniarlugit iluaqutaassaaq.

§ 16. Sulilernissamut piareersimanissaq

Annertussusilerikkani ikiorsiissutinik qinnuteqartoq pisinnaatitaanissaanut piumasqaatit tassaapput, qinnuteqartoq sulisinnaassusia annikillismassasoq aamma nalinginnaasumik atorfik nalinginnaasumik atugassarititaqartoq sapaatip akunneranut minnerpaamik nalunaaquttap akunneri 20-it isumaginissaanut pisinnaassanngitsoq.

Nalinginnaasumik atorfik nalinginnaasumik atugassarititaqartutut isigineqarpoq, inuup

nalinginnaasumik qinnuteqartup ukiuinik ilinniagaqarneranullu tunngatillugu tunuliaquteqartup isumagisinnaasaatut ilimagineqartoq.

Sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 20-t inorlugit inuup sulisinnaassusia pillugu *tigussaasumik tunngavilersukkamillu naliliineq* aallaaviuvoq. Kommuni naliliinera pisortanit ikiorsiissutit pillugit nalinginnaasumik innersuussinermut ilaasutut ingerlanneqassaaq aamma inuup ataatsimut atugai pillugit aallaaveqarluni, tassunga ilanngullugit suliffeqarnermut maannamut attuumassuteqarnera, ilinniartitaanermut tunngatillugu tunuliaqutai, ilaqutariinnermi pissutsit, ineqarnermut pissutsit, napparsimaneq, atonerluineq, inuttut piginnaasat il.il.

Naliliinermi ilanngunneqassapput, sulisinnaassutsimik ineriartortitsineq imaluunniit ilinniagaqarnissamut piukkunnarsarnej pillugit sioqqutsisumik suliniuteqarnej pisariaqassanersoq. Tamakku iliuusissatut pilersaarummi ilanngunneqassapput.

Inatsimmi aalajangersarneqarpoq, nalilersuineq qinnuteqartoq suleqatigalugu ingerlanneqassasoq, taamaalilluni suliniuteqarnermut qinnuteqartoq akisussaaffeqarluni.

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq, qinnuteqartup sulisinnaassusia aalajangiinikkut aalajangerneqassasoq. Tamatumunnga atatillugu inatsimmi najoqqutassat aalajangersarneqartut pisortani oqartussaasumiit aalajangiinernut tunngatillugu, tassunga ilanngullugit tunngavilersuineq, uppersarnaaneq, tunngavik aamma naammagittaalliuuteqarnissamik ilitsersuut peqqissaarussaq, malinneqassapput.

§ 17. Iliuusissatut pilersaarut

Iliuusissatut pilersaarutip siunertaraa suliniutit innuttaasunut ataasiakkaanut tulluarsarneqarsinnaammata, taamaattumik inunnut ataasiakkaanut suliniutinik sorlernut neqerooruteqarnermut atatillugu kommuni eqaatsumik pissusilersussaaq. Tamatuma saniatigut siunissami suliniutit ineriartortinneqarnissaannut nutaallu isumassarsiorfiusinnaanissaannut periarfissaqassaaq.

Inunnut ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tigusinissamut pisinnaatitaaffeqartunut iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissamut kommuni pisussaaffeqarpoq. Iliuusissatut pilersaarut qinnuteqartoq peqatigalugu suliarineqassaaq. Iliuusissatut pilersaarut pillugu qinnuteqartumik suleqateqarnermi qinnuteqartup pisariaqartitaanik sunniuteqarnissamullu piunasaqaatinik akisussaaqataaneranillu mianerinnissaaq. Iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnermi kommuni aalajangersimasumik periuseqarnissaq ilusilersorsinnaavaa, taamaalilluni inuup taassumalu piginnaasai suliaqarnermut ilanngunneqarlutik.

Iliuusissatut pilersaarutip suliarineqarnerani annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tigusisartoq suleqatigineqaraluartoq, tassaavoq kommuni naggataani aajalajangiisussaq, annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tigusisartoq pisussaaffinnik sunik akisussaassanersoq, ikiorsiissutinik tigusisarnermut atugassarititaasut ilaattut.

Iliuusissatut pilersaarut innuttaasunut ataasiakkaanut anguniagassanik imaqassaaq aamma anguniakkat anguneqarsinnaanissaannut suliniutit aallarnisarneqartussat nassuiarneqarlutik. Iliuusissatut pilersaarut innuttaasoq suleqatigalugu suliarineqassaaq aamma ataatsimut isiginnittumik aallaaveqarluni.

Iliuusissatut pilersaarut innuttaasup tunuliaqutai isumalluutaalu tunngavigalugit ilusilernerqassaaq aamma suliassaqarfiit assigiinngitsuniit inassuteqaatit aallaavigineqassallutik. Taamaaliornikkut suliniut eqqortoq toqqarneqarsinnaassaaq. Tamatuma saniatigut iliuusissatut pilersaarut innuttaasup suliffeqannginnermi ingerlaneq ersarissutut takunissaanut sunneeqataassaaq paasissutissat naammattuunissaat aamma tamanik isiginnittuunissaa eqqarsaatigalugit.

Iliuusissatut pilersaarut piviusorsiortuussaaq, aamma innuttaasup pineqartup isiginnittaasianiit. Iliuusissatut pilersaarutit inummiit inummut katiterneqartassapput.

Tunngaviatigut pitsaanerusarpoq aallaqqaammut suliniutinik minnerusunik naammassiuminartunillu toqqaanissaaq, taamaalilluni annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tiguisartup naammassisinnaasai suliniutigineqarlutik, iluatsitsinertullu misigisaqarluni.

Taamaattumik suliniutinik pisariusunik ilusilersuinissaaq pisariaqanngilaq, pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartup suliniutit naammassisinnaanerai nalornisitsilerluni.

Ilaatigut siunertamut tamatumunnga qinnuteqartup eqeersimaartumik iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnermi peqataatinneqarnera iluaqutaasinnaavoq.

Assersuutigalugu qinnuteqartoq suleqatigalugu nappaammik katsorsartinneq peqqussutigineqarsinnaavoq, suliffissaqartitsinnermi isumaginninnissamut qinnuteqartup periarfissaanik pitsanngorsaannermut taamaallaat siunertaqarpat kiisalu qinnuteqartup suliffeqarnermut attuumassuteqarnera nukittorsarniarlugu.

Kajumissutsimik sulineq iliuusissatut pilersaarummi inunnut ataasiakkaanut pilersaarusionerqartutut ilanngunneqarsinnaavoq.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq sumi najugaqarnera apeqqutaalluni suliniutit iliuusissatut pilersaarummik ilanngunneqarsinnaasut assigiinngissuteqassapput. Tassani inoqarfiup annertussusia najukkamilu suliffissaqarnermut ilinniartitaanermullu periarfissat immikkut ittumik apeqqutaassapput. Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq aappaqarpat angerlasimasunillu meeraqarluni, suliffissaqarneq pillugu neqerorummik isumaginninnissamut periarfissaanik imaluunniit inoqarfiup avataani piginnaasaliissutaasunik ingerlatsinnermik naammassisaqarnissaaq pillugu naliliinnermi soorunami ilanngunneqassapput.

Iliuusissatut pilersaarummi suliniutit nassuiarneqartut naammassineqarpata, tiguisartooq suliffissarsiortunut ikiorsiissutinut imaluunniit inatsimmut allamut, tassunga ilanngullugu siusinaartumik pensionisiaqarnermut, nuunneqarsinnaanersoq pillugu isummertoqassaaq.

Iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnermi innuttaasup ataatsimut inissisimanagera kommunip isiginiassavaa, tassunga ilanngullugit ilaqutariinnermut pissutsit, nappaatit, inuttut piginnaasat, ineqarnermut tunngasut il.il. Suliassaqarfiit assigiinngitsut aqutigalugit suleqatigiiffiup

inassuteqaataa ilaatigut tunngavigalugu kommunip naliliiffigissavaa, annertussusileriikkanik ikiorsiissutinik tiguisartup unammilligassai ataatsimoortillugit aamma tamatuma kingorna iliuusissatut pilersaarummi suliniutit anguniakkallu aaqquusutissallugit.

Inuusuttunut 30-t inorlugit ukiulinnut iliuusissatut pilersaarummi ilinniagaqarneq ukkatarineqassaaq. Taamaattumik kommunip inatsisitigut pisussaaffeqarluni inuusuttunut 30-t inorlugit ukiulinnut iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat suliniutillu ilinniartitaanermik ukkataqarnissaat suliarissavaa.

§ 18. Sammisassanut peqataaneq

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup sammisassani, tiguisartup suliffimmik isumaginninissamat periarfissaanik pitsaanerulersitsinermik siunertaqartuni kiisalu tiguisartup suliffeqarnermut attuumassuteqarneranik nukittorsaaussamik taamaalillunilu nammineq isumaginissamat piginnaasaqalerluni, peqataanissaanut kommunip peqqussuteqarnissaanut piginnaatinneqarpoq.

Inatsisit atuuttut naapertorlugit aamma inuit ataasiakkaat pisinnaatitaaffii isiginiarlugit, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartut kommunip peqqussuteqarfigisinnaavai sammisassani assigiinngitsuni peqataaqullugit, soorlu pinngitsuuisinnaajunnaarnermik katsorsaasarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat atuuttoq naapertorlugu pinngitsuuisinnaajunnaarnermik katsorsaarnermut peqataanissamik peqqussuteqarneq. Taamaattoq periarfissaq tamanna mianersorluni atorpeqartariaqarpoq. Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq katsorsaanissaq peqataaffigiumangippagu, soorlu imigassamik pinngitsuuisinnaajunnaarneq, kommunalbestyrelsip naliliiffigisariaqassavaa, iliuusissatut pilersaarummi tamatumingna piunasaqaateqarneq siunertarisamik akerlianik sunniuteqassanersoq. Taamaassimangippat ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq ikiorniarlugu kommuni periarfissamik allamik nassaarniartariaqassaaq.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup sammisassani peqataanissaanut, inatsisitigut malittarisassat aalajangersarneqartut isiginiarlugit, peqqussuteqarluni aalajangiineq ingerlanneqassaaq.

§ 19. Piumassutsimik siunnersorti

Siunnersortimik tapersorsorneqarneq ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartumiit aamma piunassutsimik siunnersortimiit kajumissuseqarneq tunngavigineqarpoq.

Siunnersortimik tapersorsorneqarneq sammisassanut ilaatillugu ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartumut kommunimit *peqqussutigineqarsinnaanngilaq*.

Siunnersortit ataasiakkaat kommunimut siunnersortit imaluunniit avataaniit siunnersortit atorfeqartut attaveqanngillat. Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartunut siunnersortit suliamik isumaginninnermut akiliisoqarneq ajorpoq.

Inuk ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq iliuusissatut pilersaarummik

naammassinninnissaanut ikiuisinnaasut naliliiffigineqartoq. Siunnersorti aamma tassaasinnaavoq suliffeqarfimmi namminersortumik imaluunniit pisortani sulisoq inuk isumalluutaasoq.

Siunnersorti tassaasinnaavoq ilaqutaq, nalunngisaq imaluunniit ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartumut qanittumik attuumassuteqarfiginngisaq. Siunnersorti tassaasinnaavoq inuk isumalluutaasoq namminersortut imaluunniit pisortat suliffeqarfiutaanni sulisoq, nalinginnaasumik atorfeqarnermut atasumik siunnersortitut suliamik isumaginninnissamut atorfimmini sulinngikkallarnissamik akuerineqartoq. Kommuni najukkami suliffeqarfiit siunnersortimik aaqqiissuussamut atatillugu attaveqarfigisinnaavai.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup aamma piumassutsimik siunnersortit akornanni kommuni akunnermiliuttut isumaginnippoq. Taamatut isumagisaqarnerup piumasaqaatigaa soorlu kommuni najukkamilu suliffeqarfiit akornanni suleqatiginneq.

Piumassutsimik siunnersorti iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat sammisassallu naammassinissaanut, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit, ikiuinissaq aamma ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartoq iliuusissatut pilersaarummi anguniakkanut sammisassanullu ukkataqarnera attatiinnarnissaanut ikorfartuissaaq. Piumassutsimik siunnersorti iliuusissatut pilersaarummi anguniakkanut sammisassanullu tapersersuisutut ikarfartuisutullu atuuffeqassaaq.

Piumassutsimik siunnersorti assersuutigalugu suliffimmut attaveqarnermi akunnermiliuttuusinnaavoq, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartoq ullaakkut makinnissamut ikiorlugu, allagaatinik suliaqarnerani ikiuutaalluni il.il. Suliffeqarfimmi piumassutsimik siunnersorti suliffeqarfiup, suliassat aamma allat ilisaritinneqarnerinut ikiuussinnaavoq. Piumassutsimik siunnersorti suliffeqannginnermiit suliffeqarnermut ikaarsaarnermi aalajangiisuusinnaavoq. Suliffimmi nutaami aallartinneq siusinnerusukkut suliffeqanngitsumut mianernartuusinnaavoq, pingaartumillu matumani inuit ataasiakkaat uniinnarnissamut annertuumik aarlerinaateqarsinnaallutik.

Iliuusissatut pilersaarummi anguniakkanut sammisassanullu tunngatillugu immikkoortui assigiinngitsut naammassinissaanut ikiuuttussanik piumassutsimik siunnersortinik arlalinnik isumaqatigiissusiortoqarsinnaavoq.

Piumassutsimik siunnersorti pillugu isumaqatigiissut tassaavoq piumassutsimik siunnersortip aamma ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup akornanni isumaqatigiissut. Pisortani inatsisitigut aqutsineq naapertorlugu iliuusissatut pilersaarummik naammassisaqarnissamut isumaqatigiissut ilaatinneqarpoq.

Iliuusissatut pilersaarutip naammassinissaanut sulinermi piumassutsimik siunnersorteqarnermut kommuni akunnermiliuppat, iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat sammisassallu pillugit ikorfartuinermit isumaqatigiissutip tunngatinneqarnissaa pingaartuuvoq. Taamaattumik piumassutsimik siunnersortip suliassaa, suliassamut piffissaq atugassaa aamma isumaqatigiissutip qaqugu atorunnaarnissaa pillugit ersarissuusariaqarput. Taamaattumik imarisaani siunnersortip tapersersuinermit anguniagassaanik, siunnersortip

aqqanik attaveqarfiginissaanullu paasissutissanik, siunnersortip sulianik sorlernik ikiuissaneranik, isumaqatigiissutip sivilissusianik siunnersuisullu tapersersuinerata annertussusaanik allaqqasoqartariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut piumassutsimik siunnersorteqarneq pillugu isumaqatigiissut kommunip paasissutissat isertuussanik piumassutsimik siunnersortimut ingerlatitseqqissinnaaneranik *erseqqiissumik akuersisummik imaqartariaqarpoq*. Tamatumunnga ilanngullugu assortorneqarsinnaanngitsumik erseqqissaatigisariaqarpoq siunnersortip nipangiussisussaataanera tamatuminngalu unioqutitsinermi kingunerisassai eqqumaffigeqqullugit.

Pingaarteqarpoq piumassutsimik siunnersortip aamma ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup naatsorsuutigisatik naleqqussartariaqaraat aamma illuatungiminnik suut naatsorsuutigisinnaanerlugit ilisimassagaat.

Iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat sammisassallu naammassinissaannut pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartuq ikiorniarlugu aamma piumassutsimik siunnersortip suliassat isumaginissaanut, kommunip paasissutissanik isertuussanik piumassutsimik siunnersortimut ingerlatitseqqinnissaa pisariaqassaaq. Erseqqissarneqassaaq, iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat sammisassallu naammassinissaannut atatillugu paasissutissat taamaallaat pisariaqartut ingerlateqqinneqaaqusaammata.

Paasissutissat tamarmik kommunimiit imaluunniit pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartumiit piumassutsimik siunnersortimut ingerlateqqinneqartut isertuussassatut isigineqassapput. Matumuuna pingaartinneqarpoq piumassutsimik siunnersortimut atatillugu paasissutissat sorliit isertuussassatut isigineqarnissaat pillugu paasisaqarnermi nalornissuteqarsinnaaneq pinngitsoortinniarlugu.

Pinerluttulerinermik inatsimmi tamatumunnga malittarisassat malillugit piumassutsimik siunnersorti nipangiussisussaataavoq. Nipangiussisussaataanermik unioqutitsisoqarnersoq pillugu pinerluttulerinermik inatsimmi malittarisassat tunngavigineqassapput. Kalaallit Nunaanni pilerluttulerinermik inatsit malillugu nipangiussisussaataanermik unioqutitsineq pineqaaatissiissutigineqarsinnaavoq. Oqaatigineqareersutut siunnersortimut isumaqatigiissummi tamanna ersarissumik allaqqassaaq.

§ 20. Iliuusissatut pilersaarummik malitseqartitsineq

Iliuusissatut pilersaarut naammassisutut isigisariaqarpoq, iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat aalajangerneqartut tamakkerlugit anguneqarpata. Iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat angunissaannut sammisassat tamarmik, iliuusissatut pilersaarummi allaqqaneri, maleqqissaarlugit naammassisariaqarput.

Iliuusissatut pilersaarummik malitseqartitsinermi piviusorsiunngitsoqarpat, iliuusissatut pilersaarut nutaaq suliarineqassaaq anguniakkat sammisassallu nutarsakkat ilanngullugit. Tassa imaappoq, iliuusissatut pilersaarummik malitseqartitsinermi kommuni ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq suleqatigalugu iliuusissatut pilersaarut

naammassinissaanut piviusorsioortuunersoq pillugu naliliiffigineqassaaq. Akerliusoqartillugu iliussissatut pilersaarutip nutaap suliarineqarnissaa pisariaqassaaq.

Ikorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartut sulisinnaassusaat maanna atuuttoq pillugu kommuni ingerlaavartumik nalilersuissaaq. Tamanna kingusinnerpaamik qaammatit arfinillit qaangiunneranni pisassaaq imaluunniit qaammatit arfinillit qaangiutsinnagit iliussissatut pilersaarut naammassineqarpat.

Ingerlaavartumik malitseqartitsinermik ukkatarineqassaaq tiguisartooq sulilernissamut piareeqqanersoq aamma/imaluunniit iliussissatut pilersaarutip naammassinissaanut piviusorsioortuunersoq naliliiffigalugu.

Ikorsiissutinik annertussusileriikkat pillugit qinnuteqaatip tunniunneqarnerani ullua naatsorsuutigineqassaaq.

§ 21. Pilersuinissamut ikorsiissutinut allanut ikaarsarneq pillugu naliliineq

Pisortanit ikorsiissutit utaqqiisaasumik tapersersuinertut eqqarsaatigineqarput suliffimmik isumaginninnissamut ikorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup periarfissaanik pitsaanerulersitsinissamik kiisalu suliffeqarnermut attuumassuteqarneranik nukittorsaanissamik taamaalillunilu nammineq isumagilernissamik siunertaqartut.

Ikorsiissutit annertussusileriikkat akuersissutigineqarneraniit ingerlaavartumik kingusinnerpaamillu qaammatit aqqaneq-marluk qaangiutsinnagit, tiguisartooq pilersuinissamut ikorsiissutinut allanut, soorlu suliffissarsioortunut ikorsiissutinut, siusinaartumik pensionisianut piginnaangorsaqqiinermulluunniit, ikaarsaassanersoq kommunip naliliiffigissavaa. Tassa imaappooq, qinnuteqaat tiguneqarneraniit kingusinnerpaamik qaammatit aqqaneq-marluk qaangiutsinnagit.

Inuk ikorsiissutinik annertussusileriikkanik qaammatit aqqaneq-marluk tikillugit tiguisarpat, inuup sulisinnaanermut piareersimalernissaa aamma suliffissarsioortunut ikorsiissutinut ikaarnissaa pillugit anguniakkanik sammisassanillu piviusorsioortunik suliaqartoqarsinnaanersoq kommunip naliliiffigissavaa. Taamaattoqanngippat pilersuinissamik ikorsiissutinut ataavartumut ikaarsaarnissaaq pillugu qinnuteqaammik, amerlanertigut siusinaartumik pensionisiat qaqugukkulluunniit malittarisassat tamatumunnga atuuttut malillugit, suliaqartoqassanersoq kommunip naliliiffigissavaa.

§ 22. Tunngaviumik akigititaq

Ikorsiissutit annertussusileriikkat aalajangersimasumik aningaasartaqarput taamaattumillu inatsimmi atuussimasooq assingalugu missiliuussineq naatsorsuinerlu tunngavigineqassanngillat.

Ikorsiissutit annertussusileriikkat assigiinngitsut pingasuupput; kisermaa ineqartoq, kisermaa ineqanngitsoq aamma aappariit – marluullutik ikorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartut. Naalakkersuisut akigititat ukiumoortumik tamanut saqqummiuttarpat ”Akigititanut quppersagaq – Isumaginninermi akigititat” atorlugit.

§ 23. Tunngaviumik akigititamik annikillilineq

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq ulluni ataasiakkaani, soorlu sullissisorlu ataatsimeeqatigiinnissamut takkutinnitsoorpat imaluunniit iliuusissatut pilersaarummi sammisassani aalajangerneqartuni takkutinnitsoorpat, pineqartup ullunut piareesimannigiffigisaanut tamanut ikiorsiissutit annertussusileriikkat annikillilerneqartassapput, takkutinnitsoorneq nammineq pisuussuteqarfigippagu aamma pissuteqarani takkutinnitsoorpat.

Pissuteqartumik takkutinnitsoornermut tassaasinnaapput, napparsimaneq katsorsartinnerlu imaluunniit nakorsiarneq, imaluunniit meeqqap angerlarsimasup katsorsartarialimmik napparsimaneq.

Aningaasat ikiorsiissutit annertussusileriikkat tunniunneqarneranni ilanngaatinneqassapput.

Iliuusissatut pilersaarummi tunngaviumik akigititaq tapillu, aningaasanik ullunut qulinut tunniunneqartartut annertoqatai sinnerlugit annikillineqarsinnaanngillat, naak tiguisartooq ullut qulit sinnerlugit, soorlu ullut aqqanillit, takkutinnitsooraluarpalluunniit.

Eqqumaffigeqquneqarpoq, tamatumunnga aalajangerneq aalajangiinikkut pissammat.

§ 24. Iliuusissatut pilersaarummut tapeq

Iliuusissatut pilersaarutitut qaammatikkaartumik aalajangersimasumik tapeqartitsisoqarpoq. Aningaasat tunniunneqartarput, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq eqeersimaartumik iliuusissatut pilersaarummi sammisassanik aalajangerneqartunik naammassinnilluni peqataappat. Tiguisartup sammisassami ataatsimi arlalinniluunniit peqataanera tapeqartitsinerup annertussusaanut apeqqutaanngilaq. Tassa imaappoq, qaammammi pineqartumi iliuusissatut pilersaarummi tamarmi naammassinninnermut ataatsimik tapeqartitsineq pineqarpoq.

Qaammammi pineqartumi tapeq tamarmi atorunnaarsinneqassaaq, iliuusissatut pilersaarut eqquutsinneqanngippat, naak sammisassaq ataasiinnaq imaluunniit ulloq ataasiinnaq pineqaraluarpalluunniit.

Peqatigalugu tamanna isumaqarpoq, tiguisartooq assersuutigalugu ataatsimiinnissamut isumaqatigiissutini affaanut takkuttarnera malillugu tapeqartitsinermi annertussuseqataanik tunniussisoqassanngitsoq.

§ 25. Allanik isertitaqarneq - tiguisartooq

Iliuusissatut pilersaarutitut pillugit tunngaviumik akigititamik tapermillu tunniussinermi piffissami isertitaqarluni akissarsisoqarpat, iliuusissatut pilersaarutitut pillugit tunngaviumik akigititamik tapermillu ilaannakortumik ilanngaasoqassaaq. Tamanna isumaqarpoq, isertitat ilanngaataanngitsut saniatigut isertitat, akissarsiat 62 %-iannut naapertuuttumik ilanngaatinneqassasut.

Assersuut 1

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartooq januaarimi oqinnerusumik sulinermini

sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri qulit sulisarpoq taamaalillunilu januarimi 1.876 kr-inik akissarsiaqarluni, tunngaviusumik akigititanit aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermit 543 kr-inik ilannganneqassaaq.

Taamaalilluni pineqartoq 4.457 kr-inik pisinnaatitaavoq.

Ilanngaassinermi naatsorsuinermit najoqqutarineqarpoq:

A = akissarsiatut isertitat

B = isertitanut killigititaq (2023-mut akigititaq 1.000 kr-it)

C = annikillisitsinermi kisitsit

D = ilanngaatigineqartussat

$$(A - B) * C = D$$

Naatsorsuineq:

$$(1.876 - 1.000) \times 0,62 = 543,12 \sim 543 \text{ kr-it.}$$

$$(4.500 + 500) - 543 = 4.457 \text{ kr-it.}$$

Assersuut 2

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 19-inik sulisaruni februaarimilu 9.543 kr-inik akissarsilluni, tunngaviusumik akigititanit aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermit 5.297 kr-inik ilannganneqassaaq.

Taamaalilluni pineqartoq ikiorsiissutinik (ikiorsiissutit annertussusileriikkat aamma iliuusissatut pilersaarummut tapeq) pisinnaatitaanngilaq, naatsorsuinerup inernerá minusiummat.

Ilanngaassinermi naatsorsuinermit najoqqutarineqarpoq:

A = akissarsiatut isertitat

B = isertitanut killigititaq (2023-mut akigititaq 1.000 kr-it)

C = annikillisitsinermi kisitsit

D = ilanngaatigineqartussat

$$(A - B) * C = D$$

Naatsorsuineq:

$$(9.543 - 1.000) \times 0,62 = 5.296,66 \sim 5.297 \text{ kr-it.}$$

$$(4.500 - 500) - 5.297 = -297 \text{ kr-it.}$$

§ 26. Allánik isertitaqarneq - tiguisartup aappaa

Isertitanut maanna atuuttunut naatsorsuinermi píffissaq attuumassuteqartoq tassaavoq ikiorsiissutinik annertussusileriikkanut aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermut ilaatinneqartoq.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartup aapparísaa akissarsianik isertitaqarpat, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik aamma iliuusissatut pilersaarummut tapeq tiguisartumut tunniunneqartartut aapparísáata akissarsianik isertitaasa 30 %-iannut

naapertuuttumik annikillisaavigineqassaaq.

Assersuut 1 (2023-mut akit)

Pisortanit ikiorsiissutininik tiguisartumut ikiorsiissutininik annertussusileriikkanik 4.500 kr-inik aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermik 500 kr-inik, katillugit 5.000 kr-inik tunniussisoqartarpoq.

Pineqartup aapparisaajanaarimi 11.897 kr-inik isertitaqarpat, tunngaviusumik akigititanit aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermit 3.569 kr-it ilanngaanneqassaaq.

Taamaattumik tiguisartoq ikiorsiissutininik annertussusileriikkanik aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermik katillugit 1.431 kr-inik pisinnaatitaavoq.

Ilanngaassinermit naatsorsuinermit najoqqutarineqarpoq:

E = aapparisaajanaarimik isertitai

F = annikillisisinermit kisitsit

G = ilanngaatigineqartussat

$E * F = G$

Naatsorsuineq:

$11.897 \times 0,30 = 3.569,10 \sim 3.569,00$ kr-it.

$(4.500 + 500) - 3.569 = 1.431$ kr-it.

Assersuut 2

Pisortanit ikiorsiissutininik tiguisartumut ikiorsiissutininik annertussusileriikkanik 4.500 kr-inik aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermik 500 kr-inik katillugit 5.000 kr-inik tunniussisoqartarpoq.

Pineqartup aapparisaajanaarimi 18.437 kr-inik isertitaqarpat, tunngaviusumik akigititamit aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermit 5.531 kr-inik ilanngaassisoqassaaq.

Taamaattumik tiguisartoq januaarimi ikiorsiissutininik annertussusileriikkanik aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermik pisinnaatitaanngilaq.

Ilanngaassinermit naatsorsuinermit najoqqutarineqarpoq:

E = aapparisaajanaarimik isertitai

F = annikillisisinermit kisitsit

G = ilanngaatigineqartussat

$E * F = G$

Naatsorsuineq:

$18.437 \times 0,30 = 5.531,10 \sim 5.531,00$ kr-it.

$(4.500 - 500) - 5.531 = -531$ kr-it.

§ 27. Nammineq angerlarsimaffiup avataani sivilisunerusumik najugaqartoqartillugu aningaasanut killigititaq

Aalajangersagaq atorneqartarpoq, ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq ulloq unnuarlu neqeroorummi, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi assigisaaniluunniit najugaqartillugu, aningaasartuutit pisortanit akilerneqartarlutik.

Pisortanit ineqarnermut nerisaqarnermullu aningaasartuutit akilerneqartartillugit tamanna pisarpoq.

Assersuutigalugu ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq tunngaviumik akigititamut 4.500 kr-inik aamma iliuusissatut pilersaarummut tapermik 500 kr-inik pisissaatitaasinnaavoq. Tassa imaappoq, aningaasat 5.000 kr-inngorput. Pineqartoq ulloq unnuarlu neqeroorummi sivisunerusumik najugaqarpat, aningaasat 2.500 kr-inut nalimmassarneqassapput, pineqartoq sammisassani innersuunneqartuni peqataappat, tunngaviumik akigititamut 2.000 kr-iullutik tapeqarlutillu 500 kr-inik.

§ 28. Nammineq inigisamut tapeq

Kommunalbestyrelsi akiliutigineqartunut ernianullu aningaasartuutitut tapinik tunniussinissamut aalajangiisinnaavoq. Tassa imaappoq, kommuni inatsisitigut pisussaaffeqanngilaq tapeq tunniunneqarnissaanut. Kommuni, politikikkut tulleriarnerminut aamma allaffissornikkut nalinginnaasumik suleriaatsiminut ilaatillugu, akiliutigineqartunut ernianullu aningaasartuutitut tapinik tunniussiniarnani imaluunniit aningaasanik ikinnerusunik tunniussiniarluni aalajangiisinnaavoq.

Nammineq inigisamut tapeqartitsisarnermik kommunip suleriaaseqarnera pisortanit ingerlatsinermit inatsisitigut malittarisassanut tunngaviumillu najoqqutaqarpoq, tassunga ilanngullugu naligiissitsinermit tunngaviumik najoqqutassat. Nammineq inigisamut tapeqartitsinissamut tassungalu aningaasanut killigitat ilanngullugit kommuni aalajangissappat, suliasaqarfimmi politikki ingerlanneqartoq tunngavigalugu aalajangiineq pisariaqarpoq.

Tapermut ilaatinneqarput taarsigassarsianut erniat aamma akiliutit/akitsuutit kiisalu nammineq piginneqatigiiffimmut ingerlatsinermit akiliutit. Tapermut ilaatinneqanngillat atuinermit aningaasartuutit.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartumut aappaasumullu inissiaq inigineqarpat, akiliutit ernianullu aningaasartuutit annertoqatigiissillugit marlunnet avinneqassapput. Tamanna atuuppoq illuatungiliuttut akornanni inatsisitigut allaanerusumik piginninnermit agguataarisqaarnera apeqquaatinnagu.

Tapeq taanna ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartunut taamaallaat tunniunneqarsinnaavoq. Malittarisassami matumani pisariaqartitsineq malillugu tiguisartut ilaatinneqanngillat.

Piginneqatigiilluni inigisamut, nammineq pigalugu inigissamut assigisaanulluunniit tapeq akileraaruserneqassanngilaq.

Tapeqartitsinermit aalajangiineq missiliuussinerummat, qinnuteqartoq tamatumunnga pisinnaatitaanersoq aamma tunniussisoqassappat qanoq annertutigissanersoq pillugit aalajangiisoqassaaq.

§ 29. Ikaarsaarnermut tapeq

Inuit sivisuumik napparsimanertik pissutigalugu suliffissarsiortunut ikiorsiissutit tunniunneqartunut pisinnaatitaaffeeruttut ikiorsiissutit annertussusileriikkanut ikaarsaartut ikaarsaarnermut tapimik qaammammut 3.000 kr-inik (2023-mi akit) tunineqassapput.

Tapeq qaammatit arfinillit angullugit tunniunneqartarpoq taamaalillunilu pilersuinissamut ataavartumik ikiorsiissutinut ikaarsaarneq pillugu qinnuteqaammik suliaqarsinnaanermut periarfissaqarluni.

§ 30. Akigititanik aningaasanullu killigititanik iluarsiiisuteqartarnek

Inatsimmi akigititat aningaasanullu killigititat assigiinngitsut ukiumoortumik ataasiarlutik iluarsiiisuteqarfigineqartarput ukiumullu pineqartumut tamanut saqqummiullugit "Akigititanut quppersagaq, Isumaginninnermi akigititat" aqutigalugu.

§ 31. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutit

Tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit inatsimmi § 1 aamma 2 naapertorlugit tapiissutaapput aamma ikiorsiissutit allat imaluunniit inatsisinut allanut ilaatinneqarnerat aqutigalugit, tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit matussuserneqarsinnaappata, tunniunneqarsinnaanngillat.

Tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutinut ilanngullugu piumasaqaataavoq, qinnuteqartoq taassumalu aappaa, tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutinut aningaasartuutit nammineerlutik akilernissaannut periarfissaqassanngitsut. Qinnuteqartoq imaluunniit taassuma aappaa isertitat atorneqarsinnaasut tamarmik atussavaat, qinnuteqaatip eqqarsaatigineqarsinnaanissaa sioqqullugu.

Tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinik, inuup imminut ilaqtaminullu inuunermik atatitsinissamut pisariaqarnerpaat isumagisinnaanngippagit, tunniussisoqartarpoq. Tassa imaappoq, ineqarnermut, nerisaqarnermut, kiassarnermut, sarfamut, atisanut aamma tungaviusumik pingaaruteqartunillu pisariaqartitanut allanut aningaasartuutit tassanngaannartumik ikiorsiissutinut matussuserneqassapput.

Namminersorluni inuussutissarsiortunut, tassunga ilanngullugit inuit inuussutissarsiutigalugu aalisarnermik piniarnermillu ingerlataqartut, aamma ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik pisinnaatitaanngitsut, tigussaasumik nalilersuereernerup kingorna tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutinut pisinnaatitaalersinnaapput.

Nunani allani inuiattut innuttaassuseqartut § 6 naapertorlugu tassanngaannartumik ikiorsiissutit pillugit qinnuteqarsinnaapput.

Tassanngaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit qaammatit pingasut sinnerlugit tunniunneqartarpat, tassanngaannartumik ataasiartumik ikiorsiissutit pisariaqartinnerat

unitsinneqarnissaa siunertaralugu iliuusissatut pilersaarummik suliaqartoqassaaq.

§ 32. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Ataasiartumik aningaasartuutit

Kommunalbestyrelsi ataasiartumik aningaasartuutit, immikkut ittumik siumullu takorloorneqarsinnaanngitsumik pisoqartillugu, matussusernissaannut ikiorsiisinnaavoq. Immikkut ittumik siumullu takorloorneqarsinnaanngitsut pisut pillugit ilitersuut innersuussutigineqarpoq.

Ataasiartumik aningaasartuutitut ilaatinneqarput pisunut uteqqissinnaanngitsunut imaluunniit siumut takorloorneqarsinnaanngitsunut taamaallaat aningaasartuutit. Taamaalluni nalinginnaasumik ineqarnermut, sillimmasiissutitut, taarsigassarsianut taarsersuutitut assigisaanulluunniit ikiorsiisoqarsinnaanngilaq. Pequtitut annerusunut pingaarutilinnut, soorlu errorsivinnut aamma kissarsuutitut, aningaasartuutit tunngassuteqarsinnaapput.

Ataasiartumik aningaasartuutitut akiliinissamut ikiorsiissutitut piunasaqaataavoq, qinnuteqartut nammineq akiliinissaata qinnuteqartut taassumalu ilaqaataasa siunissami nammineq isumaginissaannut periarfissaanik ajornarnerulersitsissasut.

Qinnuteqartut pigisat nalillit atorneqarsinnaasut tamarmik atussavai pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit pillugit qinnuteqarneq sioqqullugu.

Utertitsinissamik akiliinissamut pisussaaffik pillugu inatsimmi malittarisassat atorneqarsinnaapput.

Ataasiartumik aningaasartuutitut ineqarnermut akiligassanik kinguaattoorutit akilernissaannut pisortanit ikiorsiissutitut tunniussisoqarsinnaavoq, qinnuteqartoq taassumalu aappaa meeqqanik minnernik angerlarsimaffimmi najugaqartuuteqarpata, imaluunniit siunissami qaninnermi meeraaqqanik ilaqutariit amerlinissaat pineqarpat.

§ 33. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Nuunnermi ikiorsiissutit

Kommuni nuunnermi ikiorsiisinnaavoq, ilaqutariit ineqarnerannut tunngatillugu pitsanngoriaataasinnaappat.

Assersuutigalugu qinnuteqartoq inissiamut attartortittakkamut allamut nuunnarpat, akikinnerusumut imatullu kinguneqartumut, pineqartoq inuunissamut aningaasanik amerlanerusunik nammineq atorsinnaasaqalerluni.

Ilaqutariit isumaginninnikkut artorsartut kommunimiit kommunimut allamut nuunneq pissutigalugu nuunnermut pisortanit ikiorsiissuteqartoqassappat, nuunnermut pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqarnissaat sioqqullugu, kommunip qimanneqartut kommunimut nuuffigisamut akuersissummik pissarsissaaq.

Pisortanit ikiorsiissutit angalanermut pequtillu nuunnerinut aningaasartuutit matussusernissaannut taamaallaat tunniussisoqarsinnaavoq.

Taamaattumik nuunneq atorfik pillugu innersuussinermut imaluunniit atorfitaanermut ilaappat, atorfininnermi angalanissamut imaluunniit pequtit nuunnissaannut

ilaatinneqanngittunut, nuunnermi ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaanngilaq.

§ 34. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Ilisinermi aningaasartuutit

Ilisinermi aningaasartuutitut aningaasartuutit naleqquttumik matussusernissaannut pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq. Illerfimmumut, ilerfiup inaanut, naasunut assingisaanullu, ilisinermut toqqaannartumik attuumassuteqartunut, aningaasartuutitut naleqquttumik ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq.

Ilisinerup *kingorna* aaqqissuussinernut pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaanngilaq. Malittarisassap atorsinnaaneranut piumasaqaatit ilaat tassaavoq, toqkukut qimaguttoq § 5 naapertorlugu inunnut pineqartunut ilaatinneqarnissaa. Piumasaqaatit aapparivaat, toqusup pigisaanit aningaasartuutit akilerneqarnissaat aningaasaqarnikkut periarfissaqanngitsoq.

Toqkukut qimaguttoq Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiat malillugu aalajangersimasumik najugaqarfiaata kingulliup avataani toqkukut qimagussimappat, illerfimmik toqusup Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiat malillugu aalajangersimasumik najugaqarfianut kingullermut assartornissaanut naleqquttumik pisinissamut pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq.

Illerfimmik toqkukut qimaguttup Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiat malillugu aalajangersimasumik najugaqarfianut kingullermut assartornissaanut pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq. Illerfimmik assartuinermillu ataatsimut isigalugu akikinnerpaaq pisortanit ikiorsiissutinik qaangerneqarsinnaanngilaq.

Kalaallit Nunaanni *taamaallaat* ilerfiup assartorneranut ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq. Taamaalilluni soorlu Danmarkimiit illerfimmik assartuinermut ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaanngilaq.

§ 35. Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit – Qanigisat perulunnerat – toqunerat ilisaanerallu

Qanigisat perulunnerannut aamma/imaluunniit toqunerannut ilisaanerannullu atatillugu angalanermut aningaasartuutit akilernissaat pillugit pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq.

Piumasaqaataavoq, angalanermut aningaasartuutit qinnuteqartup taassumalu ilaqaataasa siunissami nammineq isumaginissaannut periarfissaannik ajornarnerulersitsissasut. Qinnuteqartup taassumalu aappaata namminneq aningaasartuutit akilernissaannut periarfissaqarpata, aningaasartuutit akilernissaannut kommuni ikiorsiissutinik tunniussisinnaanngilaq. Qinnuteqartup pigisat nalillit atorneqarsinnaasut tamaasa atussavai, ikiorsiissutit pillugit qinnuteqarneq sioqqullugu, pigisat nalillit annertussusaat apeqqaatinnagu.

Qanigisat pineqartillugit tassaapput, angajoqqaat, aappaasoq taamatullu naligiissitatut meeqqat qatanngutillu, kisianni aappaasup taamatullu naligiissitatut ilaqtai ilaatinneqanngillat.

§ 36. Naalagaaffimmi innuttaassuseqartunut nunanit allaneersunut angerlamut angalatitsisarneq

Malittarisassap aalajangersarpaa, nunani allani inuiattut innuttaassuseqartut angerlamut anganerat pillugu ikiorsiissutinik tunniussisoqarsinnaasoq.

Qinnuteqartoq inatsisit malillugit najugaqassaaq, soorlu najugaqarnissamut sulinissamullu akuersissuteqarnermut atatillugu, imaluunniit Kalaallit Nunaanni allatut najuulluni, unioqquitsilluni najugaqarneq pineqartinagu. Tamatuma saniatigut piumasaqaataavoq, qinnuteqartoq imaluunniit taassuma aappaa namminneq akiliinissamut aningaasaqarnikkut periarfissaqanngitsut.

§ 37. Napparsimaneq

Inuit inatsit naapertorlugu pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaasut, pisinnaatitaaffik tamanna pigiinnassavaat, pineqartoq napparsimalluni nalunaarsimappat imaluunniit napparsimmavimmi uninngappat. Tamanna aamma atuuppoq soorlu Danmarkimi napparsimmavimmi uninnganermi.

Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq piaarnerpaamik kommunimut nalunaaruteqassaaq napparsimaneq pillugu, taamaalilluni kommunip suliassamik suliarinninnermi tamanna ilanngunniassammagu.

Kommunip piumasarisinnaavaa napparsimaneq pillugu nakorsap allagarsiussaanic uppersaqaqullugu.

Uppersaananermut tunngasumik aningaasartuuteqarpat, kommunalbestyrelsimit akilerneqassapput.

Napparsimanerup nalaani pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartumut iliuusissatut pilersaarummut malittarisassat atorunnaarsikkallarneqassapput.

§ 38. Ernineq

Inuit erninermi sulinngiffeqarnissamut pisinnaatitaasut aamma akissarsiaqartinneqartut imaluunniit erninermi ullormusiaqartinneqartut pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaanertik atatiinnassavaat.

§ 39. Napparsimmavimmi uninnganermut atatillugu meeqqamut 15-init inorlugit ukiulimmut qanigisat

Qinnuteqartunut malittarisassamut matumunnga ilaatinneqartunut, suliffissaqannginneq aamma sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 20-t qaangerlugit sulinermik isumaginnissinnaannginneq pillugit piumasaqaatit avaqunneqassapput.

Meeqqap uninnganerani/napparsimanerani piareersimanissamut pisussaaffeqarneq amma iliuusissatut pilersaarut pillugit malittarisassat atorunnaarallartinneqassapput.

Qaniginerpaasat nassuiarneqarput meeqqamut napparsimasumut angajoqqaat aamma meeqqap napparsimasup angajoqqaavanut aappaasoq.

Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartoq piaarnerpaamik kommunimut napparsimasoqarnera pillugu nalunaaruteqassaaq, kommunip suliassanik sularinninnermi tamanna ilanngunniassammagu.

Napparsimaneq pillugu nakorsap allagarsiineratigut uppernarsaasoqassasoq kommunip piumasarisinnaavaa. Uppernarsaammut atatillugu aningaasartuutit kommunalbestyrelsimit akilerneqassapput.

§ 40. Pigisat nalillit

Malittarisassami ikiorsiissutit annertussusileriikkat taamaallaat pineqarput.

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tunniussisinnaaneq sioqqullugu, inuup aappaasulluunniit tigoriaannarnik aningaasaateqarpata imaluunniit 15.000 kr-it (2023-mi akit) sinnerlugit tuneriaannarnik pigisaqarpata, inuup aappaasulluunniit taakkua siulliullugit atornissaannut pisussaaffeqarput.

Pigisat tuneriaannartut isigineqarput soorlu aktiat, obligationet aamma pappiaqqat nalillit allat kiisalu ujaqqat erlinnartut sukkasuumik aningaasanngorlugit tunineqarsinnaasut.

Inuup aappaasulluunniit inuussutissarsiornermut ilinniarnermulluunniit illikartitsisimappata sipaagaqarlutilluunniit pigisat nalillit pillugit killigititaq 25.000 kr-inut (2023-mi akit) qaffanneqarsinnaavoq.

Inuussutissarsiornermik annaasaqarnermut taarsiissutit ataavartumillu ajoqusernermut ajunngitsorsiat pigisatut nalilittut naatsorsuutigineqassanngillat, assersuutigalugu tusaanermik ataavartumik annikillisitsinerneq, avatinik annaasaqarnermut assingisaanullu taartisiaammata, taakkualu pilersuinissamat nalinginnaasumik aningaasartuutinullu aalajangersimasunut atornerqartussaananik. Pigisat nalillit taarsiissutinik iluanaarutaasut/ernialersuinerusut pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaanermut annertussusaannullu aamma apeqqutaanngillat.

§ 41. IT-qarnermut atortut ataatsimoorussat

Malittarisassap kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat pisussaaffilerpai, pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaannik aqutsinerneq IT-atortulersuutit pisortani ataatsimoorussat atoqqullugit.

§ 42. Qinnuteqaammik il.il. tunniussineq

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit qinnuteqaat pingaarnertut malittarisassatut kommunimut angerlarsimaffiusumut tunniunneqartassaaq.

Tassangaannartumik pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit pillugit qinnuteqaat kommunimut najugaqarfigisamat tunniunneqassaaq.

Qinnuteqartoq kommunit aggornerisa avataani angerlarsimaffeqarpat najugaqarpalluunniit qinnuteqaat Naalakkersuisunut tunniunneqassaaq. Qinnuteqaat naalakkersuisoqarfimmut isumaginninnermut akisussaasumut tunniunneqassaaq.

§ 43. Paasissutissanik pissarsiniarneq nakkutilliinissamullu pisussaaffik

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit qinnuteqartoq *akuersiteqqaarlugu* pisortani oqartussanut allanut kiisalu soqutigisaqatigiiffinnut paasissutissanik inummut tunngasunik kommuni pissarsisinnaavoq.

Soqutigisaqatigiiffinnut malittarisassat tunngavigineqartut paasissutissanik kommunimut tunniussinissamut akornutaappata, pisortanit ikiorsiissutininik qinnuteqartoq aappaataluunniit paasissutissat tunniunneqarnissaannut peqataasariaqarput.

Suliassamik suliarinninnermut tigussaasumut paasissutissat pisariaqartutut missiliuunneqartut taamaallaat pissarsiarineqassapput. Taamaattumik suliamut tigussaasumik qinnuteqartunut ataasiakkaanut paasiniaanissamut pisariaqartitsineq assigiinngitsuusinnaavoq, ikiorsiissutit annertussusileriiqqat imaluunniit pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit pineqarnersut apequtaatillugit.

Qinnuteqartup akuersissuteqarnissamik kissaateqartinnagu, imaluunniit akuersissuteqqaarnani pissarsiniarneq ajornassappat, qinnuteqartumut tunngatillugu sulinnigiffeqarneq aamma aningaasaqarneq pillugit paasissutissanik pisortani oqartussaniit allaniit akuersissuteqqaarnani tunniussisoqarnissaa kommunip piumasaqaatigisinnaavaa. Inunnik paasissutissanik suliarinnittarneq pillugu inatsit. (Inunnut paasissutissat pillugit inatsit).

Pisortanit ikiorsiissutininik tunniussisarneq pillugu kommunalbestyrelsi nakkutiginnittussaavoq aamma inunnut pisinnaatitaaffeqanngitsunut ikiorsiissutininik tunniussisoqanngitsoq nakkutigalugu.

Qinnuteqartumiit akuersissummik pissarsisoqarsimatinnagu, paasissutissanik aningaasaqarnermut tunngasunik aningaaseriviit sulisitsisullu tunniussissasut kommunalbestyrelsi piumasaqarsinnaavoq.

Qinnuteqartoq akuersinngippat, paasissutissat akuersissuteqqaarnani pissarsiarineqarsinnaatinnagit, paasissutissat pigeriikkat tunngavigalugit aalajangiisoqassaaq. Paasissutissanik pissarsinissaq pillugu suleqatigiinnissamut piumannginneq imminermini pisortanit ikiorsiissutit pillugit qinnuteqarnermut itigartitsinermik kinguneqarsinnaangilaq.

§ 44. Paasissutissiinissamut pisussaaffik

Inuk pisortanit ikiorsiissutininik tiguisarortoq, aningaasaqarnermut, imminut inooqataanermullu tunngasut pillugit kommunimut paasissutissiinissamut pisussaaffeqarpoq. Taamaalilluni inuk pisortanit ikiorsiissutininik suli pisinnaatitaaneranut sunniuteqartussamik paasissutissat pineqarput. Paasissutissat attuumassuteqartut kisimik paasissutissiinissamut pisussaaffimmi pineqarput. Paasissutissat attuumassuteqartut assersuutigalugu makkuusinnaapput,

suliffeqalerneq, kingornussineq aamma pisortanit ikiorsiissutit pillugit annertussusiliinermut sunniteqarsinnaasut paasissutissat allat. Iltersuinissamut pisussaaffiup kingunerisaanik kommuni ikiorsiissutinik tiguisartuq paasissutissiinissamut pisussaaffik aamma paasissutissiinissamut pisussaaffiup malinneqartinnagu kingunerisassai pillugit erseqqissumik iltersuuttussaavaa. Iltersuineq tamanna qinnuteqaammik tigusinermi assersuutigalugu pisinnaavoq.

§ 45. Nakkutilliinissamut pisussaaffik – Nalunaarutiginninnissamut pisussaaffik

Inunnut ikiorsiissutinik pisinnaatitaanngitsunut pisortanit ikiorsiissutinik tunniussinnginnissaq pillugu kommunip ingerlaavartumik nakkutigisusaavaa.

Pisortanit ikiorsiissutinik tunniussisarneq kommunip ingerlaavartumik alapernaassallugu pisussaaffeqarpoq, tassunga ilanngullugu pisortanit ikiorsiissutit annertussusaat pisinnaatitaanerlu pillugit nalornisitsilersunik paasissutissat nutaat pillugit isummernissaq. Ingerlaavartumik nakkutilliineq imaluunniit paasissutissat allat nutaat tunngavigalugit kommuni pasitsaassaqarpat, pisortanit ikiorsiissutit tunngavissamiit annertunerusumik tunniunneqartartut, pisortanit ikiorsiissutit atorunnaarsinneqarnissaat imaluunniit allanngortinneqarnissaat pillugu misissuinissaq siunertaralugu kommuni aallartitsissaaq.

Misissuinissamut pisussaaffiuvuq, suliassaq pisariaqartumik annertussusilimmik paasiniarneqassasoq, soorlu illuatungiliuttumik tusarniaanertut.

Kommuni ilimatsaassinermut *naapertuuttumik tunngavissaqartillugu*, pisortanit ikiorsiissutit tunniunnissaannut pingaaruteqartumik sunniteqartussanik ilisimareerlugu paasissutissat eqqunngitsut tunniunneqartut imaluunniit allannguutit pillugit ilisimatitsisoqanngitsoq, kommuni pisoq pillugu politiinut unnerluutiginnissaaq.

§ 46. Tunniussineq

Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik qaammatip naanerani qaammatit tamaasa kingumut tunniunneqartarput. Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartup Nemkontuanut pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartassapput, tak. pisortanit tunniussinerit il.il. pillugit inatsisartut inatsisaat. Tassa imaappoq, qaammammut ikiorsiissutit tiguisartup Nemkontuani qaammammi ullormi suliffiusumi kingullermi atorneqarsinnaalissapput.

Kommuni, *immikkut ittumik pisoqartillugu*, pisortanit ikiorsiissutit qaammammut ataasiarluni tunniunneqartartut pillugit amerlanerusunik tunniunneqarnissaat pillugit aalajangiisinnaavoq. Assersuutigalugu tunniussineq pisinnaavoq qaammatip aallaqqaataani qiteqqunneranilu, tamarnik aningaasat katinnerisa affaannik annertussuseqartut.

Ikiorsiissutit annertussusileriikkat akiligassanik sulialimmut toqqaannartumik tunniunneqarnissaat pillugu kommuni *aalajangiisinnaavoq*. Ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tiguisartuq ullut marlussuit ingerlaneranni ikiorsiissutit annertussusileriikkat tamakkerlugit soorlu imigassamut atornissai aarlerinaateqarpat, taamaalilluni nerissanut, atisanut pisariaqartitanullu allanut aningaasat

naammakkunnaarlutik, nerisassarsiutissatut, nioqqutissanut pisissutissanngorlugit imaluunniit akiligassanik sulialimmut, soorlu inissiaatileqatigiiffimmut, toqqaannartutut tunniunneqarsinnaapput. Assersuutigalugu ilaqutariinnut meerartalinnut tunngatillugu kommunip tamatigut qulakkiissavaa, ikiorsiissutit annertussusilerikkat tunniunneqarnerinut atatillugu ilaqutariinni meeqqat ajorsarnermut paarinerlugaanermulluunniit aarlerinartorsiortinneqannginnissaat. Meeqqap pisariaqartitai tamatigut salliutinneqassapput.

Pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit piffissaq eqqorlugu tunniunneqarnissaat pillugu kommuni *aalajangiissaaq*. Tassunga atatillugu nerisassarsiutissatut, akiligassanik sulialimmut toqqaannartutut aningaasanngorluguluunniit tunniunneqarnissaat pillugu aalajangiisoqassaaq.

Nunani allani inuiattut innuttaassuseqartunut angerlamut angalanissaannut pisortanit ikiorsiissutit akuersissutigineqartut, angalatitsivimmut, angerlamut angalanissamut billitsimik inniminniinermik suliaqartussamik, nuussinikkut ikiorsiissutit tunniunneqarsinnaapput.

§ 47. Tunniussinerup sunniuteqartumik atuutilerfia

Ikiorsiissutit annertussusilerikkat qaammatip naanerani kingumoortumik tunniunneqassapput. Taamaattumik tunniussineq siulleq qaammammut tamakkiisumut tunniunneqartartunut naapertuuttumik annertussusilerlugit tunniunneqassapput. Piumasaqaatit naammassineqarnerisa kingorna tunniussineq siulleq ulloq saaffiginniffiusoq siulleq aallarnerfigalugu pissaaq.

§ 48. Tunniussisarnerup atorunnaarsinneqarnera

Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartarnerat pillugu piumasaqaatit naammassineqarunnaarpata pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartarnerat pillugu kommuni aalajangiissaaq. Kommunip aalajangiineranut tunngaviusoq tassaasinnaavoq pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartumiit paasissutissat nalunaarutigineqarnerat imaluunniit kommunip nakkutilliinerani paasissutissat pissarsiariniarneqarneri.

Kalaallit Nunaat qimallugu nuunnermi, pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaaffeqarnerup ulloq nuuffiusoq aallarnerfigalugu atorunnaarsinneqarnissaa pillugu kommuni aalajangiissaaq. Amerlanertigut inuit allattorsimaffianni nuunneq pillugu nalunaaruteqarnermi ulloq atorneqartarpoq. Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartooq pisortatigut inatsisitigulluunniit inuit allattorsimaffiannut nalunaaruteqarnani Kalaallit Nunaat qimallugu nuuppat, pisortanit ikiorsiissutit ingerlaannaq atorunnaarsinnissaat kiisalu pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaasimangippat utertitsilluni akiliuteqarnissamut piumasaqaat pillugit kommuni aalajangiissaaq.

§ 50. Akiliutit

Inatsit manna malillugu pilersuinissamut il.il. pisortat ikiorsiissutinik tunniussisarpat, peqatigalugu tiguisartup akilersuinissamut pisussaaffeqartumiit akiliutinik pisariaqartitap assinganik matussusiinermut ilaasunik ikiorserneqarsinnaanngilaq. Taamatut pisoqartillugu

pisortat akiliutinik tigusinissamut pisinnaatitaallissapput, taamaattoq annertunerpaamik pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartartut annertoqataannik.

Pisortanit ikiorsiissutinik qinnuteqartup akiliutit aalajangerneqarnissaat imaluunniit annertusineqarnissaat pillugu piumasaqaateqarpat, kommuni tassunga pisinnaatitaallissaaq. Averusernermut avinnermulluunniit atasumik piumasaqaatitut isumaqatigiissutaappat, illuatungiliuttut marluullutik imminnut akiliuteqartoqassanngitsoq, akiliuteqarnissamut pisortat pisussaaffeqalersinnaanngillat.

§ 51. Utertitsilluni akiliuteqarneq – paasissutissiinissamut pisussaaffik – isertitat allat

Malittarisassami allanneqarpoq ikiorsiissutit utertinneqarnissaat pillugu kommuni aalajangiinissamut *pisussaaffeqartoq*.

Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartup, ikiorsiissutit naliliiffigeqqinnissaanik atorunnaarsinneqarnissaanilluunniit kinguneqarsinnaasunik, ikiorsiissutit annertussusileriikkat imaluunniit pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutit pineqartillugit, paasissutissiinissamut pisussaaffimmik naammassisaqarsimatinnagu aamma inuttut aningaasaqarnikkullu atukkat pillugit kommunimut nalunaaruteqarsimatinnagu, pisortanit ikiorsiissutit utertitsilluni akiliuteqarnissaq pillugu kommuni *aalajangiisussaavoq*.

Pisortanit ikiorsiissutinik tiguisartuq paasissutissiinissamut pisussaaffeqarnera aamma pisussaaffimmik naammassisaqarsimanngippat kingunerisassai pillugit kommunip ilitsersuuttussaavaa, tassunga ilanngullugit utertitsilluni akiliuteqarnissamut piumasaqaat aamma politiinut unnerluuteqarsinnaaneq.

Ilisimareeraluarlugu isumaqarpoq, pineqartup ilisimagaa imaluunniit ilisimasariaqaraa, pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaanani aamma taamaakkaluartoq pineqartup kommuni nalunaarfigisimanngikkaa.

Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartut ilanngullugit utertitsilluni akilerneqarnissaat piumasarineqassaaq, pineqartoq ikiorsiissutit tunniunneqartut piffissap siunertallu assinganut tunngassuteqartunik ikiorsiissutinik tunineqarpat, taarsiissuteqarneq ataavartumillu ajoqusernermut ajunngitsorsiaqarneq ilanngunnagit.

§ 52. Utertitsilluni akiliuteqarneq – illuutit aalaakkaasut

Qinnuteqartoq aappaaluunniit illoqarpata najugaqarfiginngisaminnik, utertitsilluni akiliuteqaqqusilluni ikiorsiissutinik tunniussisoqassaaq.

Qinnuteqartoq aappaaluunniit illumik aningaasanngorlugu killeqanngitsumik nalilimmik peqanngippata, utertitsilluni akiliuteqarnissamik piumasaqaatitalerlugu ikiorsiissutinik annertussusileriikkanik tunniussisoqassaaq. Illup nalinganik nalinginnaasumik niuernermit uppersarneqarnissaa illunik tuniniaasartumiit suliamik paasisimasalittut naliliineratigut uppersarneqarsinnaavoq imaluunniit qaammatit kingulliit arfinillit iluanni inissiat assersuunneqarsinnaasut tunineqarnerisa nalinga uppersarneratigut.

§ 53. Utertitsilluni akiliuteqarneq – illersorneqarsinnaanngitsumik iliuitsit

Ikorsiissutit annertussusileriikkat aalajangersimasut pillugit utertitsilluni akiliuteqarnissamik piunasaqartoqarsinnaanngilaq. Ikorsiissutit immikkut ittut, pisariaqartitsineq malillugu ikorsiissutit *taamaallaat* utertitsilluni akiliuteqarnissamik piunasaqaateqarfigineqarsinnaapput.

Qinnuteqartoq ikorsiissutit annertussusileriikkat saniatigut pisariaqartitsineq malillugu ikorsiissutinik tunineqartartillugu, pisariaqartitsineq malillugu ikorsiissutinik tunniussisinnaavoq utertitsilluni akiliuteqarnissamik piunasaqaatilerlugu kommuni periarfissaqarpoq. Tamatumunnga piunasaqaataavoq, qinnuteqartoq aningaasaqarnerminik illersorneqarsinnaanngitsumik aqutsinermik takutitsisisoq.

Aningaasaqarnermik illersorneqarsinnaanngitsumik aqutsineq pillugu assersuutaasinnaavoq, qinnuteqartup piffissap sivikitsup iluani aningaasarpassuarnik atuisimappat, tamanna nalinginnaasumik atuinermi piffissaq sivilunerusoq matussusersinnaagaluaraa, soorlu akissarsiat piffissap sivikitsup ingerlanerani aningaasartuutitut pingaaruteqanngitsunut atuisimappat, imigassamut, pinnguaatinut il.il.

Assersuut alla tassaasinnaavoq inuk kommunimut allamut sulinngiffeqarluni angalasoq uternissaminut naammattunik aningaasaateqarnani.

Aningaasat utertitsilluni akiliutiginissaat pillugu kommuni naliliinermini eqqarsaatigissavaa, pisortanit ikorsiissutinik tiguisartup taassumalu ilaqutaasa siunissami aningaasaqarnerat imminut ataqatigiileqqinnissaanut periarfissaqarnerisut.

Kommuni naliliinermini ilanngutissavaa, pineqartoq siornatigut illersorneqarsinnaanngitsumik iliuseqarnerisooq aamma illersorneqarsinnaanngitsumik iliuseqarnerminut utoqqatsissutissaqarsinnaanersooq. Utoqqatsissutigineqarsinnaasutut taaneqarsinnaapput, pisortanit ikorsiissutinik tiguisartooq iliuusissatut pilersaarut naapertorlugu sammisassamut takkutinnngitsoortoq ilaqutariinni napparsimasooqarnera pissutaalluni aamma sulisitsisumut nalunaartussaannermik pisussaaffini malillugu immersuisimasooq.

Ikorsiissutinik utertitsilluni akiliuteqaqqusilluni pisussaaffik pillugu aalajangiineq pissaaq suleriaatsit inatsisitigut pituttorneqartut malillugit.

Aalajangiineq pillugu allakkatigut nalunaarutigineqassaaq kingusinnerpaamik tunniussinermut piffissaq eqqorlugu.

Malittarisassat aalajangersarpat, utertitsilluni akiliuteqaqqusinermit piunasaqaat *atuussinnaanngitsut*, ikorsiissutit tunniunneqareernerisa kingorna nalunaarutigineqarpata.

Aalajangersagaq manna malillugu pisortanit ikorsiissutit pillugit utertitsilluni akiliuteqarnissamut piunasaqarneq pisortanit ikorsiissutit ulloq tunniunneqarfiata kingorna nammineq ingerlasumik ukiut marluk qaangiunneranni pisoqalissaaq.

Taamaattumik kommuni pisussaaffeqarpoq piunasaqaat attatiinnarniarlugu akileeqqusissummik imaluunniit inatsisit atuuttut malillugit akileeqqusinermut tunngavisoq attatiinnarnissaa naliliiffigissallugu.

Kommunip naliliiffigippagu piumasaqarneq akilerneqarsinnaanngitsoq, akileeqqusineq eqqarsaatigalugu allamik iliuuseqartoqassanngilaq. Utertitsilluni akiliuteqarnissamik piumasaqarneq Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit qitiusumik ingerlanneqarpoq.

Eqqartuussutinik il.il. naammassiniaanissaq pillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi malittarisassat malillugit pinngitsaaliissutinik naammassiniaanissaq pisarpoq.

Akiliisitsiniaanermi oqartussat ukiut marluk qaangiutsinnagit piumasaqaat katersorneqanngippat, piumasaqaat akilerneqarsinnaasorineqassanngilaq. Nammineq ingerlasumik atorunnaarsitsisarneq allaffissornermut oqilisaataavoq inatsisiliornermilu digitalinngorsaanermut iluaqutaalluni.

§ 54. Naammagittaalliuuteqarsinnaaneq

Inatsit naapertorlugu aalajangiinerit tamarmik, kommunimit Naalakkersuisunilluunniit aalajangerneqartut, Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliuutigineqarsinnaapput.

Aalajangiinerup nalunaarutigineqarnerani naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuut peqqissaarussa qummiunneqassaaq, qinnuteqartoq qinnuteqaatimini tamakkiisumik taperserneqarsimanngippat.

Naammagittaalliuuteqarnissamut ilitsersuut peqqissaarussa isumaqarpoq allaffissornikkut suliassanngortitseqqiffimmut, Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut, attaveqarnissamut paasissutissat sukumiisut, piffissaliussa kiisalu iluseqarneranut piumasaqaataasinnaasut ilanngullugit.

§ 55. Aningaasaliissutit

Pisortanit ikiorsiissutinut aningaasartuutit Kalaallit Nunaanni kommuninit akilerneqassapput. Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni malittarisassat malillugit aningaasartuutit kommunit akornanni agguataarneqartarput.

Pisortanut ikiorsiissutinut aningaasartuutit, tiguisartooq kommunit aggornerisa avataani najugaqartillugu, Naalakkersuisunit akilerneqartarput.

Namminersorlutik Oqartussat taamaattoqartillugu kommuni akiliisussatut isigineqassapput.

Nunani allani inuiattut innuttaassuseqartunut, angerlamut angalanissamut imaluunniit tassanngaannartumik ikiorsiissutitut tunniunneqartunut pisortanut ikiorsiissutinut aningaasartuutit Naalakkersuisunit akilerneqartarput.

Danmarkimiit Savalimmiuniillu innuttaasunut tamanna aamma atuuppoq.

§ 56. Kisitsisitigut paasissutissanik Naalakkersuisunut nalunaaruteqarneq

Namminersornerullutik Oqartussat kontulersuinermit ilitsersuutaat naapertorlugu, kommunimi

pisortanit ikiorsiissutitik tiguisartut pillugit kommunit Naalakkersuisunut, piffissaliussap qaangiutinnginnerani, paasissutissanik nassiussinissaminnut pisussaaffeqarput.

Pisussaaffimmi matumani kisitsisitigut paasissutissat kisimik pineqarput, tassa imaappoq paasissutissat inunnet ataasiakkaanut tunngassuteqanngitsut. Kisitsisitigut paasissutissat tassaasinnaapput aningaasat annertussusaat, tunniussinnermut piffissat, pisortanit ikiorsiissutitik tunniussinnerit ikiorsiissutitut annertussusileriiikkanut aamma pisariaqartitsineq malillugu ikiorsiissutitut agguataarnerat kiisalu tiguisartut amerlassusaat.

Paasissutissat immikkoortiterneri ersarinnerusut piumasarineqarsinnaapput, assersuutigalugu tiguisartut ukiuinut, suaassusaannut, isertitaannut, pisortanit ikiorsiissutitik akuerineqarnermut piffissamut agguataarlugit.

§ 58. Ikaarsaarnermi malittarisassat

Inuit pisortanit ikiorsiissutitik pilersuinnermut aamma aningaasartuutitut aalajangersimasunut tiguisartut ikiorsiissutitut annertussusileriiikkanut nammineq ingerlasumik nuunneqassapput, taakkualu tunngaviumik akigititaqarput tapeqarsinnaallutillu, tassunga ilanngullugu iliuusissatut pilersaarummut tapeq, inatsit naapertorlugu annikillisaasoqanngippat.

Inatsimmi ikaarsaarnermut paasinarsippat, tiguisartuq 1. januar 2024 sioqqullugu tunniunneqartartunit aningaasanik ikinnerusunik pininnaatitaasoq, nammineq ingerlasumik ikaarsaarneq pininnaanngilaq. Taamatut pisoqarpat aalajangiisoqassaaq.

Ikiorsiissutitik annertussusileriiikkanik tiguisartuq aappaaluunniit isertitaqarpat, ikiorsiissutitit annertussusileriiikkani tunngaviumik akigititat aamma iliuusissatut pilersaarummut tapeq annikillilerniarlugit aalajangiisoqassaaq.

Inatsit malillugu iliuusissatut pilersaarummik suliaqartoqarnissaata tungaanut, tunniussisarnermi periuuserineqartoq *sapinngisaq* malillugu ingerlatiinnarneqassaaq. Taamaalilluni inatsisip atuutilernissaata tungaanut nioqqutissanik pisissutissatut, nerisassarsuutissatut imaluunniit aningaasannorlugit tunniussisoqarsinnaavoq. Ilimagineqarpoq, ikiorsiissutitik tunniussineq toqqarneqartoq inatsit pisoqaq malillugu iliuusissatut pilersaarut suliarineqareersumi allaqqassasoq. Iliuusissatut pilersaarut nutaaq suliarineqarnissaata tungaanut naleqquttuussaaq iliuusissatut pilersaarut pioreersoq malissallugu. Tamanna aqqissuussineq atuuttumiit siunnersuummi aqqissuussamut ikaarsaarneq torersumik nakkutigisaasumillu pinissaa qulakkeerniarlugu.

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsit pisoqaq malillugu iliuusissatut pilersaarutit suliarineqartut allanngortinnagit atorneqassapput iliuusissatut pilersaarummik nutaamik suliaqartoqarluni malitseqartitsinissap tungaanut.

Kommunip ukiup ataatsip qaangiutinnginnerani, *t.i. kingusinnerpaamik 31. december 2024-mi*, pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsit naapertorlugu pilersuinissamut aningaasartuutinullu aalajangersimasunut tiguisarnermiit ikiorsiissutit annertussusileriiikkanut ikaarsaartunut

iliuusissatut pilersaarutit nutarsakkat suliareriissavai.